

Presenting a Casual Model of Mother's Self-Esteem and Mentalizing Capacity with the Mediating Role of Emotional Regulation and Emotional Instability in Emotional-Behavioral Disorders of Adolescents

۱. Marzieh Zabihi^{ID}: Department of Psychology, Boj.C., Islamic Azad University, Bojnord, Iran

۲. Mehdi Ghasemi Motlagh^{ID*}: Department of Psychology, Boj.C., Islamic Azad University, Bojnord, Iran.

*Corresponding Author's Email Address: mehdi.gasemi@iau.ac.ir

Received: ۲۲ December ۲۰۲۰

Revised: ۲۷ April ۲۰۲۱

Accepted: ۰۳ May ۲۰۲۱

Initial Publish: ۰۸ May ۲۰۲۱

Final Publish: ۲۱ March ۲۰۲۲

Copyright: © ۲۰۲۲ by the authors.

Published under the terms and conditions of Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

Abstract:

Objective: Presenting a casual model of mother's Self-Esteem and Mentalizing Capacity with the mediating role of Emotional Regulation and Emotional Instability in Emotional-Behavioral Disorders of adolescents.

Methods and Materials: The present study employed a correlational design using path analysis and was classified as basic research. The statistical population consisted of mothers and their adolescent children aged ۱۶-۱۸ years in Mashhad. The adolescents, including both girls and boys, were studying at the upper-secondary school level and were living with their mothers. Multistage cluster sampling was used. Of the seven districts of Mashhad, three districts representing disadvantaged, middle, and affluent socioeconomic areas were selected. From each district, three schools were selected, and one class from each grade was chosen. The final sample consisted of ۴۲۰ mothers and their ۴۲۰ adolescent children. The research instruments included the Achenbach and Rescorla Emotional-Behavioral Problems Questionnaire (۲۰۰۳), Mentalization Questionnaire (Dimitrijević et al., ۲۰۱۷), Mentalized Affectivity Scale (MAS; Greenberg et al., ۲۰۱۷), and Difficulties in Emotion Regulation Scale (DERS; Gratz & Roemer, ۲۰۰۴). The data obtained from the questionnaires were analyzed using Structural Equation Modeling (SEM) in the first step and Analysis of Covariance (ANCOVA) in the second step, using SPSS ۲۰ and LISREL ۸.۸.

Findings: The findings showed that the causal model of mentalization with the mediating role of mothers' emotion regulation and emotional instability in adolescents' emotional-behavioral disorders had an acceptable fit. The direct effect of mentalization on mothers' emotional instability in relation to adolescents' emotional-behavioral disorders was positive and significant. Furthermore, the indirect effect of mentalization through the mediating roles of mothers' emotion regulation and emotional instability on adolescents' emotional-behavioral disorders was positive and significant.

Conclusion: The results indicated that greater maternal mentalization capacity was associated with fewer emotional-behavioral problems in adolescents, and mothers' emotion regulation and self-esteem also played important roles in this relationship. Therefore, enhancing mothers' mentalization and emotion regulation skills may contribute to improving mother-adolescent relationships and preventing or reducing emotional-behavioral problems among adolescents.

Keywords: Solution-Focused Group Counseling, Acceptance and Commitment Therapy, General Health, Emotion Regulation, Male Students

How to Cite: Zabihi, M., & Ghasemi Motlagh, M. (۲۰۲۲). Presenting a Casual Model of Mother's Self-Esteem and Mentalizing Capacity with the Mediating Role of Emotional Regulation and Emotional Instability in Emotional-Behavioral Disorders of Adolescents. *Journal of Experimental and Cognitive Psychology*, ۴(۱), ۱-۲۰.

ارائه مدل علی ذهنی سازی با نقش میانجی نظم جویی و بی ثباتی هیجانی مادران در اختلال های هیجانی- رفتاری نوجوانان

۱. مرضیه ذبیحی^{id}: گروه روانشناسی، واحد بجنورد، دانشگاه آزاد اسلامی، بجنورد، ایران

۲. مهدی قاسمی مطلق^{id}: گروه روانشناسی، واحد بجنورد، دانشگاه آزاد اسلامی، بجنورد، ایران. (نویسنده مسئول)

*پست الکترونیک نویسنده مسئول: mehdi.gasemi@iau.ac.ir

چکیده

هدف: هدف این پژوهش تعیین ارائه مدل علی ذهنی سازی با نقش میانجی نظم جویی و بی ثباتی هیجانی مادران در اختلال های هیجانی- رفتاری نوجوانان انجام شد.

مواد و روش: طرح پژوهش حاضر از نوع همبستگی با روش تحلیل مسیر است که در زمره تحقیقات بنیادین بود. زیرا هدف آن گسترش دانش نظری در زمینه رابطه ظرفیت ذهنی سازی و بی ثباتی هیجانی و نظم جویی هیجانی مادران با اختلالات هیجانی رفتاری نوجوانان از طریق کشف روابط بنیادین بین متغیرهای پژوهش بود. جامعه آماری پژوهش حاضر تمام مادران و فرزند نوجوان (۱۸-۱۶ ساله) آنها در شهر مشهد بود. سن نوجوانان در محدوده سنی ۱۶ تا ۱۸ و در مقطع متوسطه دوم تحصیل می کنند. جنسیت نوجوان از هر دو جنس دختر و پسر بود که مادر و نوجوان بایستی زندگی مشترکی داشته باشند. در این پژوهش از روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای استفاده شد. از مناطق ۷ گانه مشهد ۳ منطقه بر اساس منطقه محروم، متوسط و برخوردار انتخاب شد و از هر منطقه ۳ مدرسه و از هر مدرسه برای هر پایه یک کلاس انتخاب شد. حجم نمونه نهایی شامل ۴۲۰ مادر و ۴۲۰ فرزند نوجوان آنها بود. ابزارهای پژوهش حاضر عبارت بودند از پرسشنامه مشکلات رفتاری هیجانی (آخنباخ و رسکورا، ۲۰۰۳)، پرسشنامه ذهنی سازی (دیمیتروویچ و همکاران، ۲۰۱۷)، مقیاس ذهنی سازی عاطفه (MAS)، گرینبرگ و همکاران (۲۰۱۷)، مقیاس دشواری تنظیم هیجان گراتز و رومر (DERS)، گراتز و رومر (۲۰۰۴). نتایج حاصل از پرسشنامه ها در گام اول با استفاده از تکنیک مدل یابی معادلات ساختاری (SEM) و در گام دوم با استفاده از روش تحلیل کوواریانس (ANCOVA) از طریق نرم افزارهای SPSS ۲۵ و LISREL ۸۸ مورد تجزیه تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: یافته های این پژوهش نشان داد که مدل علی ذهنی سازی با نقش میانجی نظم جویی و بی ثباتی هیجانی مادران در اختلال های هیجانی- رفتاری نوجوانان دارای برازش مناسبی بود و اثر مستقیم متغیر ذهنی سازی بر بی ثباتی هیجانی مادران در اختلال های هیجانی- رفتاری نوجوانان مثبت و معنادار و اثر غیر مستقیم ذهنی سازی با نقش میانجی نظم جویی و بی ثباتی هیجانی مادران در اختلال های هیجانی- رفتاری نوجوانان مثبت و معنادار بود.

نتیجه گیری: نتایج نشان داد که افزایش ظرفیت ذهنی سازی مادران با کاهش مشکلات هیجانی- رفتاری نوجوانان همراه است و نظم جویی هیجانی و حرمت خود مادران نیز در این ارتباط نقش مهمی دارند. بنابراین، تقویت ذهنی سازی و مهارت های تنظیم هیجان مادران می تواند در بهبود روابط مادر-نوجوان و پیشگیری و کاهش مشکلات هیجانی- رفتاری نوجوانان مؤثر باشد.

کلیدواژگان: ذهنی سازی، نظم جویی، بی ثباتی هیجانی، اختلال های هیجانی- رفتاری

تاریخ دریافت: ۱ دی ۱۴۰۴

تاریخ بازنگری: ۷ اردیبهشت ۱۴۰۵

تاریخ پذیرش: ۱۳ اردیبهشت ۱۴۰۵

تاریخ چاپ اولیه: ۱۸ اردیبهشت ۱۴۰۵

تاریخ چاپ نهایی: ۱ فروردین ۱۴۰۶

مجوز و حق نشر: © ۱۴۰۶ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است. انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی (CC BY-NC ۴.۰) صورت گرفته است.

نحوه استناددهی: ذبیحی، مرضیه، و قاسمی مطلق، مهدی. (۱۴۰۶). ارائه مدل علی ذهنی‌سازی با نقش میانجی نظم‌جویی و بی‌ثباتی هیجانی مادران در اختلال‌های هیجانی-رفتاری نوجوانان. *روانشناسی تجربی و شناختی*، ۴(۱)، ۲۰-۱.

Extended Abstract

Introduction

Adolescence is considered one of the most sensitive developmental periods in human life because it involves profound biological, emotional, cognitive, and social changes that significantly influence psychological adjustment and personality development. During this period, adolescents become increasingly vulnerable to emotional-behavioral disorders, including internalizing problems such as anxiety, depression, social withdrawal, and somatic complaints, as well as externalizing problems including aggression, impulsivity, and oppositional behaviors (Robinson et al., ۲۰۲۴; Wang & Liu, ۲۰۲۱). Emotional-behavioral disorders during adolescence are associated with substantial impairments in academic performance, interpersonal relationships, social functioning, and long-term mental health outcomes. Epidemiological studies have demonstrated that these difficulties frequently persist into adulthood if preventive and therapeutic interventions are not implemented in time (Habiby et al., ۲۰۱۵). Consequently, identifying family-related psychological factors associated with adolescents' emotional-behavioral disorders has become an important focus in developmental and clinical psychology research.

Among family-related variables, maternal psychological functioning has a particularly critical role because mothers often represent the primary emotional caregivers and attachment figures in adolescents' daily lives. Maternal emotional stability, self-concept, interpersonal functioning, and capacity to understand children's emotional experiences may significantly influence adolescents' emotional adjustment and psychological well-being (Attaran et al., ۲۰۲۵). Previous studies have shown that maternal depression, anxiety, and emotional dysregulation are associated with increased internalizing and externalizing symptoms among adolescents (Betts et al., ۲۰۱۴; Melero et al., ۲۰۲۰). In this context, self-esteem and mentalization have emerged as two influential maternal characteristics

associated with parenting quality and adolescents' emotional functioning.

Self-esteem refers to an individual's overall evaluation of self-worth, competence, and personal value. Individuals with high self-esteem tend to demonstrate greater emotional resilience, adaptive coping strategies, and more effective stress management, whereas low self-esteem is associated with anxiety, depression, emotional instability, and maladaptive interpersonal functioning (Sowislo & Orth, ۲۰۱۳; Ya et al., ۲۰۱۴). In parenting contexts, low maternal self-esteem may negatively influence emotional responsiveness, parenting efficacy, and sensitivity toward children's emotional needs. Research has indicated that low self-esteem is associated with impairments in emotional recognition and increased behavioral difficulties among children and adolescents (Wells et al., ۲۰۲۰). Moreover, disturbances in self-concept and self-esteem have been linked with emotional instability and severe personality pathology (Wright et al., ۲۰۲۲; Zanarini et al., ۲۰۱۸). Therefore, maternal self-esteem may represent a significant protective factor against adolescents' emotional-behavioral difficulties.

Another important psychological construct in recent years is mentalization, which refers to the ability to understand one's own and others' behaviors in terms of underlying mental states such as emotions, intentions, desires, and beliefs. Mentalization enables individuals to interpret interpersonal experiences meaningfully and respond adaptively in social relationships (Petersen et al., ۲۰۱۶; Trepiak et al., ۲۰۲۵). Maternal mentalization has been recognized as a central factor in secure attachment formation, emotional regulation development, and children's social adjustment. Mothers with stronger mentalization capacities are generally more capable of understanding and responding sensitively to their children's emotional states (Pazzagli et al., ۲۰۱۸). Conversely, deficits in mentalization may lead to emotional misunderstanding, punitive responses, emotional withdrawal, and increased

behavioral problems in children and adolescents (Ensink et al., ۲۰۱۷).

Previous research has emphasized the significant relationship between parental mentalization and children's mental health outcomes. For instance, Faraji et al. demonstrated that emotion regulation mediates the relationship between maternal mentalization and child resilience (Faraji et al., ۲۰۲۴). Similarly, mentalization-based therapeutic interventions have shown effectiveness in reducing emotional and behavioral difficulties among children and adolescents (Midgley et al., ۲۰۲۳). Furthermore, parenting interventions based on mentalization principles have been found to improve mother-child relationships and emotional communication (Attaran et al., ۲۰۲۵). Meta-analytic findings also support the role of parental mentalization as a strong protective factor against emotional-behavioral problems in youth (Trepiak et al., ۲۰۲۵).

Emotion regulation is another important factor influencing adolescents' emotional adjustment. Emotion regulation refers to processes through which individuals monitor, evaluate, and manage emotional experiences. Effective emotion regulation is associated with psychological well-being, adaptive social functioning, and resilience against stress (Quetsch et al., ۲۰۱۸). Parents with greater emotion regulation capacities tend to demonstrate more supportive and emotionally responsive parenting behaviors, thereby facilitating adaptive emotional development in adolescents (Q. Bai et al., ۲۰۱۶). In contrast, deficits in emotion regulation are associated with anxiety, depression, aggression, and maladaptive behavioral outcomes among children and adolescents (Melero et al., ۲۰۲۰). Additionally, emotional instability, characterized by rapid and intense mood fluctuations, has been associated with mood disorders, impulsivity, and behavioral dysregulation (Aas et al., ۲۰۱۴; Aas et al., ۲۰۱۷). Emotional instability in parents may create unpredictable and

emotionally insecure family environments that contribute to adolescents' emotional-behavioral disorders.

Although previous studies have investigated self-esteem, mentalization, emotion regulation, and emotional instability separately, few studies have examined these variables simultaneously within a comprehensive causal framework. Moreover, limited research has focused specifically on adolescents within Iranian cultural contexts. Therefore, the present study aimed to develop a causal model of mothers' self-esteem and mentalization with the mediating role of emotion regulation and emotional instability in adolescents' emotional-behavioral disorders.

Methods and Materials

The present study employed a correlational design using structural equation modeling and path analysis. The statistical population included all mothers and their adolescent children aged ۱۶ to ۱۸ years in Mashhad, Iran. Participants were selected using multistage cluster sampling. Initially, three educational districts representing low, moderate, and high socioeconomic regions were selected from the seven districts of Mashhad. Subsequently, three schools were selected from each district, and one classroom from each grade level was randomly chosen. The final sample consisted of ۴۲۰ mothers and ۴۲۰ adolescents.

The inclusion criteria included adolescents aged ۱۶–۱۸ years enrolled in secondary education and living with their mothers. Both male and female adolescents were included in the study. Ethical considerations were observed, including confidentiality assurance and informed participation.

The research instruments included the Achenbach and Rescorla Emotional-Behavioral Problems Questionnaire, the Multidimensional Self-Esteem Inventory (MSEI), the Mentalization Questionnaire, the Mentalized Affectivity Scale (MAS), and the Difficulties in Emotion Regulation Scale (DERS). Data analysis was conducted using SPSS-۲۵ and LISREL-۸,۸ software. Descriptive statistics, Pearson correlation coefficients, structural equation modeling, and

bootstrap analyses were used to evaluate direct and indirect effects among variables.

Findings

Descriptive findings indicated that the mean scores of maternal self-esteem, maternal mentalization, emotion regulation, emotional instability, internalizing problems, and externalizing problems were within acceptable ranges. Preliminary analyses confirmed the assumptions of normality, multicollinearity, and independence of residuals.

Correlation analyses demonstrated that maternal self-esteem and mentalization were positively associated with emotion regulation and negatively associated with emotional instability, internalizing problems, and externalizing problems. Mentalization showed the strongest negative correlation with internalizing problems, whereas emotional instability demonstrated the strongest positive relationship with externalizing problems.

The structural equation model demonstrated satisfactory goodness-of-fit indices. The RMSEA value was $.002$, while the IFI, CFI, and GFI indices were all $.99$, indicating excellent model fit. The chi-square to degrees of freedom ratio was 1.12 , confirming model adequacy.

The results showed that maternal self-esteem had a significant negative direct effect on adolescents' internalizing problems ($\beta = -.017$, $p < .001$) and externalizing problems ($\beta = -.011$, $p < .005$). Maternal mentalization also demonstrated significant negative direct effects on internalizing problems ($\beta = -.041$, $p < .001$) and externalizing problems ($\beta = -.012$, $p < .005$). Furthermore, maternal self-esteem positively predicted emotion regulation ($\beta = .019$, $p < .001$) and negatively predicted emotional instability ($\beta = -.025$, $p < .001$). Similarly, maternal mentalization positively predicted emotion regulation ($\beta = .045$, $p < .001$) and negatively predicted emotional instability ($\beta = -.012$, $p < .001$).

Indirect effects analysis indicated that emotion regulation and emotional instability significantly mediated the relationships between maternal self-esteem, maternal mentalization, and adolescents' emotional-behavioral

disorders. The strongest indirect effect was observed between maternal self-esteem and adolescents' internalizing problems through emotion regulation ($\beta = -.0133$). The model explained 41% of the variance in internalizing problems and 25% of the variance in externalizing problems.

Discussion and Conclusion

The findings of the present study demonstrated that maternal self-esteem and mentalization significantly influence adolescents' emotional-behavioral disorders both directly and indirectly through emotion regulation and emotional instability. Mothers with higher self-esteem and stronger mentalization capacities demonstrated more adaptive emotional functioning, greater emotional regulation abilities, and lower emotional instability. These characteristics contributed to reduced internalizing and externalizing problems among adolescents.

The findings suggest that maternal psychological functioning represents a critical protective factor in adolescents' emotional development. Mothers with positive self-worth and stronger reflective capacities are more capable of understanding adolescents' emotional experiences, responding sensitively to emotional needs, and creating emotionally secure family environments. Such parenting conditions facilitate emotional security, resilience, and adaptive emotional adjustment in adolescents.

The mediating role of emotion regulation and emotional instability highlights the importance of emotional processes within family interactions. Mothers who regulate emotions effectively are less likely to react impulsively or inconsistently during stressful interactions with adolescents. Consequently, adolescents may develop healthier emotional coping mechanisms and experience fewer emotional and behavioral difficulties. Conversely, emotional instability in mothers may contribute to emotionally unpredictable family environments that intensify adolescents' vulnerability to psychological distress and maladaptive behaviors.

Overall, the present findings emphasize the importance of incorporating maternal self-esteem, mentalization, and

emotional regulation capacities into preventive and therapeutic interventions targeting adolescents' emotional-behavioral disorders. Interventions designed to strengthen mothers' reflective functioning, emotional awareness, and

self-worth may contribute substantially to improving adolescents' psychological adjustment and emotional well-being.

مقدمه

نوجوانی، دوره تغییرات مهم در زندگی اجتماعی و مهمترین مرحله زندگی افراد است (روپینسون و همکاران، ۲۰۲۴). تغییر و تحولات رفتاری در این دوران، نوجوان را بیشتر مستعد الگوهای رفتاری ناسازگارانه ای می کند که با عنوان ناسازگاری های رفتاری شناخته می-شوند. مشکلات هیجانی-رفتاری، یکی از این ناسازگاری ها است. اهمیت بررسی موضوع نوجوانان با اختلالات هیجانی و رفتاری در حوزه تخصصی روان شناسی تربیتی بر کسی پوشیده نیست و شایسته است متخصصان در این حوزه ابتدا همه بازیگران عرصه آسیب شناسی روانی را شناخته و رابطه بین این عناصر را تبیین نموده و به ارائه راهکارهای عملی و موثر جهت بهبود شرایط این دسته از نوجوانان مبادرت ورزند. همراه با گسترش و پیشرفت روز افزون بررسی های تجربی و نظام مند فرضیه های علمی جدید در حوزه مسایل روان شناختی و تأیید رابطه و اثربخشی عوامل گوناگون در میان افراد عادی، انتظار روز افزونی برای آزمون یافته های علمی جدید درباره افراد با نیازهای ویژه وجود دارد. اختلالات رفتاری هیجانی شامل رفتارها و هیجانهایی نامتناسب با سن و شرایط اجتماعی و فرهنگی جامعه است (فریدی، اسفنجانی رضایی و سعادت شامیر، ۲۰۲۵) و بررسی این اختلالات در کودکان و نوجوانان اهمیت زیادی دارند زیرا رفتارها و شخصیت انسان در دوره کودکی پایه ریزی و در دوره نوجوانی مستحکم می شوند و در دوره نوجوانی مستحکم می شوند و اساس شخصیت و کیفیت زندگی در بزرگسالی می باشد (عباسی و همکاران، ۲۰۲۱). هرچند که عوامل موثری در مشکلات نوجوانان با اختلال های هیجانی و رفتاری می تواند ناشناخته باقی مانده باشد که نتیجه شکاف در برنامه ها و مداخله های پیرامون آنها در مقایسه با گروههای عادی نوجوانان باشد، تدوین مدل های علی جدید و متعاقباً تدوین مدل های مداخله ای مربوطه، با استفاده از یافته های جدید علم روان شناسی لازم است تا بتوان از این طریق در خصوص مشکلات

نوجوانان با اختلال های هیجانی و رفتاری، از شرایط مستعد و بالقوه آنها در بهبود عملکردهای ارتباطی، تحصیلی و هیجانی بیشترین کارایی را بدست آورد.

از جمله مشکلات روانشناختی شایع و ناتوان کننده در کودکان و نوجوانان، اختلالات هیجانی و رفتاری است (نیکویی سعادت شامیر و محمدی اریا، ۲۰۲۵). به رغم اهمیت آشکار سلامت روانی کودکان و نوجوانان از نظر اجتماعی، تقریباً از هر پنج نوجوان یک نوجوان مشکل سلامت روانی دارد که پیامد آن اختلال در کنش و روی روانی وی است و از هر ده نوجوان یکی از آنها دارای ملاکهای تشخیصی یک اختلال روانشناختی خاص است (مش و ولف، ۲۰۱۰). بنابراین، اگرچه فرایند تحول و تغییرات سریع همراه آن نمی تواند پایدار بماند، اما بسیاری از کودکان و نوجوانان در سالهای نخستین واجد مشکلات هیجانی و رفتاری هستند که نه تنها گذار از آنها آسان نیست بلکه احتمال تداوم آنها تا بزرگسالی نیز وجود دارد (هادیان و همکاران، ۲۰۲۵). اختلالات رفتاری هیجانی شامل رفتارها و هیجان‌هایی نامتناسب با سن و شرایط اجتماعی و فرهنگی جامعه است و بررسی این اختلالات در کودکان و نوجوانان اهمیت زیادی دارند زیرا رفتارها و شخصیت انسان در دوره کودکی پایه ریزی و در دوره نوجوانی مستحکم می شوند و اساس شخصیت و کیفیت زندگی در بزرگسالی می باشد (معین زاده سوری و سعادت شامیر، ۲۰۲۵). اختلالات هیجانی و رفتاری به وسیله آخنباخ (۱۹۹۱) به دو دسته بزرگ مشکلات برونی سازی و مشکلات درونی سازی تقسیم شده است (اولیوا، پارا و لینا، ۲۰۱۴). اختلالات برونی سازی رفتارهای پرخاشگرانه و نمایشی مانند فزون کنشی، سلوک، لجاجی-نافرمانی است که اغلب معطوف به دیگران می باشد (کافمن، لندرام، ۲۰۱۸). اشکال زودرس نشانه های برونی سازی شده که از دومین سال زندگی قابل مشاهده اند به صورت بیقراری، بدقلقی، گریه زیاد و لجاجی ظاهر می شوند. در سال

های بعد پرخاشگری، جسمانی سازی، مقابله جویی و نخستین شکل های نقض قوانین در خانه و محیط آموزشگاهی در صدر جدول نشانه شناسی قرار می گیرد؛ در نوجوانی پرخاشگری کلامی و اشکال پنهان تر پرخاشگری همچون سرقت، سوء مصرف مواد و رفتارهای ضداجتماعی جدی غلبه می یابند که در تضاد آشکار با قوانین جامعه هستند و نوجوان را به سمت بزهکاری سوق می دهند؛ بنابراین هرچند الگوهای رفتار برونی سازی در طی زمان پایدار هستند اما عوامل این الگوهای رفتاری دستخوش تغییرات قابل توجهی می شود (سعادت‌ی شامیر، ۲۰۲۵).

اختلالهای درونی سازی با رفتارهایی مانند گوشه گیری و انزواطلبی، اضطراب و شکایات جسمانی که بیشتر معطوف به خود فرد است، شناخته می شود (شمس سعادت‌ی شامیر و کاظمی، ۲۰۲۵). در سال های پیش از نوجوانی مشکلات درونی سازی شده تا حدی کاهش می یابد، اما از اوایل نوجوانی با افزایش مجدد آن روبرو می شویم (بولم-لیک، ۲۰۰۷). مطالعات همه گیر شناسی زیادی نشان می دهند که کودکان و نوجوانان طبق شرایط خاصی مانند تغییرات تحولی ناخواسته در دوران نوجوانی یا دل بستگی های ناکارآمد دوران کودکی دچار اختلال های هیجانی و رفتاری می شوند (سادوک و همکاران، ۲۰۲۲). بر اساس یافته های پژوهش های مختلف، از جمله عوامل خانوادگی می توان به مواردی مانند سلامت خانواده، کیفیت خانواده، مشکلات فرزندپروری، ناسازگاری های زناشویی و سواد رسانه ای اشاره کرد (رضاداد و شعاعی، ۱۳۹۹). یکی از عوامل مهم و تأثیرگذار در اختلالات درونی سازی شده فرزندان، ویژگی های شخصیتی مادر، مشکلات روان شناختی او و نوع ارتباطش با فرزندش است که این موارد می تواند در قالب شیوه های فرزندپروری نمود پیدا کند (ون آکن، ورهوان، آکن، دکویک و دنیسن، ۲۰۰۷) و نقش آن در اختلالات برونی سازی نیز شناخته شده است (سیمو و جورجیو، ۲۰۱۷). در پژوهش پاپو و ایلسنام (۲۰۱۸) نشان دادند که تعامل

منفی والد-فرزند که منجر به کاهش نظارت فرزند، نظم و انضباط تنبیهی بیشتر و مشارکت کمتر در فعالیت های فرزند می شود، باعث افزایش رفتارهای ضد اجتماعی چون پرخاشگری فرزندان می شود (یاقوتیان، ۱۴۰۳). مادران به دلیل صرف زمان بیشتر با فرزندان خود، نقش پررنگ تری در این زمینه دارند و در این فرآیند، بین آنها رابطه دل بستگی شکل می گیرد (مایز، ستیفانی، فرنیهو و فیشبرن، ۲۰۱۳؛ زندکریمی فرهادی و سعادت‌ی شامیر، ۲۰۲۵). نظام رفتاری دل بستگی، به نوعی بازنمایی ادراک درونی انسان از پیش بینی پذیری رفتارها، حمایت مراقب و در نتیجه توانایی تنظیم رفتاری و هیجانی، جامعه پذیری و قابلیت های اجتماعی آنان مرتبط است. ناایمنی دل بستگی زمینه ساز آسیب پذیری در برابر بحران های روانشناختی است، که با علائم خاص تحولی و محیطی بروز می یابد (فیرون، گرو، باکرمنزکرنبرگ، ون ایزندورن و رویزمن، ۲۰۱۴؛ بردلی و کوروین، ۲۰۰۷؛ طامه و همکاران، ۲۰۲۵؛ ظلی، سعادت‌ی شامیر و کاظمی، ۲۰۲۵).

مهارت تنظیم هیجانی مادر نقش مهمی در فراوانی تجربه هیجانات مثبت و سازگاری فرزندان با موقعیت های اضطراب آور دارد و این مهارت باعث افزایش فعالیت هدفمند و پاسخ های سازنده به موقعیت های دشوار می شود و با تعدیل تجربه و ابراز هیجانات، منجر به سازگاری روانشناختی و افزایش کیفیت ارتباطات بین فردی می شود (طلوعی، طولی، ۱۳۹۷). والدینی که مهارت بیشتری در تنظیم هیجان یا مشکلات کمتری در این زمینه دارند، رفتارهای والدگری مثبت تر نشان می دهند و فرزندان با مهارت بیشتر در تنظیم هیجان و نشانه های درونی سازی کمتر خواهند داشت (ملانی و همکاران، ۲۰۲۱). همچنین سیگارچی، ابوالقاسمی، تیزدست و رحمانی (۱۴۰۰) در نتایج مطالعه خود بیان کردند که تنظیم هیجان و عملکرد والدین دارای اثر منفی و معکوس بر سازه ای مانند پرخاشگری نوجوانان دارد. تنظیم هیجان مادر در کاهش پرخاشگری فرزندان و افزایش روابط متقابل

مادر-نوجوان اثربخش است و از طریق آموزش تنظیم هیجان می‌توان زمینه‌ی تقویت رابطه‌ی مادر-نوجوان و کاهش پرخاشگری نوجوانان را فراهم نمود (رهنمایی و همکاران، ۱۴۰۰)

اختلال در تنظیم هیجان با اختلالات عمده روانپزشکی رابطه دارد و تنظیم آن صرفاً محدود به هیجان‌های منفی نیست. رابطه بین راهبردهای منفی تنظیم هیجان (باز-ارزیابی، پذیرش و کنترل توجه) و علائم روانپزشکی بسیار قوی‌تر از رابطه بین راهبردهای مثبت تنظیم هیجان (تفکر مکرر مثبت و کاهش هیجان مثبت) و علائم روانپزشکی است. احتمالاً دلیل این امر این است که اختلالات خلقی و اضطرابی مانند اختلال اضطراب منتشر و افسردگی اساسی بیشتر با هیجان‌های منفی مرتبط‌اند، در حالی که اختلالاتی مانند اعتیاد به مواد و قمار بیشتر با هیجان‌های مثبت ارتباط دارند؛ دلیل دیگر ممکن است این باشد که افراد نسبت به هیجان‌های منفی آگاهی بیشتری دارند و می‌دانند که باید با آن‌ها مقابله کنند یا آن‌ها را تعدیل نمایند، در حالی که هیجان‌های مثبت، به جز در موارد شدید، نیاز به تنظیم ندارند و فرد آن‌ها را همچون هیجان‌های طبیعی می‌پذیرد (ارشادی سعادت‌ی شامیر و همکاران، ۲۰۲۱).

در کنار توانایی تنظیم هیجان، نوع واکنش به محرک‌ها و رویدادهای هیجانی یا بی‌ثباتی هیجانی نیز در بروز مشکلات رفتاری اثرگذار است. تنظیم هیجان و بی‌ثباتی هیجانی، دو فرایند هیجانی مجزا ولی درهم تنیده هستند. بی‌ثباتی هیجانی عبارت است از تغییرات هیجانی بسیار سریع یا شدید که سبب ناتوانی در حفظ یک حالت هیجانی ثابت در طول زمان می‌شود (روزن و همکاران، ۲۰۱۵). بی‌ثباتی‌های هیجانی والدین به عنوان یک بخش از مدل فرآیندهای مرتبط با هیجان در خانواده و آسیب‌شناسی روانی نوجوانان مورد بحث است. والدینی که سطوح بالاتری از بی‌ثباتی هیجانی را تجربه می‌کنند، بیشتر هیجان‌های نوجوانان را بی‌اعتبار می‌کنند؛ که این امر با سطوح بالاتری

از دشواری تنظیم هیجان در نوجوانان و همچنین مشکلات درونی‌سازی و بیرونی‌سازی نوجوانان در ارتباط است (دشتی اصفهانی و همکاران، ۲۰۲۴).

مرور پژوهش‌ها نشان دهنده این واقعیت است که راهبردهای والدین در مقابله با هیجان‌های منفی کودکان با تنظیم هیجان و بی‌ثباتی هیجانی کودکان رابطه دارد. از سوی دیگر این دو متغیر با انواع اختلالات درونی‌سازی و بیرونی‌سازی در ارتباط هستند. بی‌ثباتی هیجانی مادر، عدم ایجاد حس دلبستگی، درگیری و نزاع بین والدین، نادیده گرفتن کودک، طلاق و مشکلات آن و ناسازگاری‌های رفتاری والدین به صورت کلی در ایجاد مشکلات هیجانی رفتاری بسیار موثر می‌باشند (شیخ محمدی و همکاران، ۱۴۰۳). نظریه نوین عاطفه‌پذیری ذهنی‌سازی شده در مورد فرایند تنظیم هیجان، ذهنی‌سازی را بخش جدایی‌ناپذیر آن به حساب می‌آورد و معتقد است که تنظیم یک هیجان از طریق روش‌های هیجانی مانند مدیریت، دگرگون‌سازی و تغییر هیجان‌ها، ظرفیت ذهنی‌سازی را تقویت می‌کند. به عبارت دیگر فرایند تنظیم هیجان نه تنها به سازگاری هیجانی منجر می‌شود، بلکه موجب ارزیابی مجدد معنایی هیجان‌ها می‌گردد. به این معنا که هیجان‌ها در بستر معنایی جدیدی بازتعریف شده و درک عمیق‌تری از آن‌ها حاصل می‌شود (بابا پور و همکاران، ۲۰۲۳؛ ژورنست، ۲۰۱۸).

در واقع بین تنظیم هیجان کودک و ذهنی‌سازی مادرانه رابطه معناداری وجود دارد و نشان می‌دهد که ظرفیت ذهنی‌سازی مادر که به او امکان درک حالات هیجانی کودک را می‌دهد، به کودک در رشد توانایی تنظیم هیجان‌هایش کمک می‌کند. این ممکن است به این دلیل باشد که مادری با توانایی ذهنی‌سازی بالا در هنگام تجربیات پریشان‌کننده، پاسخگوتر به نیازهای فرزند است که منجر به بهبود استراتژی‌های تنظیم هیجان کودک می‌شود. اگرچه ذهنی‌سازی مادرانه تنها عامل مؤثر بر تنظیم هیجان کودک نیست، نبود آن

می‌تواند به اختلال در تنظیم هیجان منجر شود (بیتمن و فوناگی، ۲۰۱۶، ویزمارا، ۲۰۱۹، فرجی و همکاران، ۲۰۲۴).

مواجه والدین با مرحله نوجوانی فرزندشان به لحاظ تثبیت مراحل رشدی خودشان ظرفیت های تأملی آنان را محدود می سازد و همچنین کارکردهایی را که فوناگی در ذهنی سازی معرفی کرده است مختل می کند. پس بنا به نظریه رشد روانی جنسی فروید کارکرد تأملی مناسب والدین در مراحل اولیه رشد کودک دلیل مناسبی برای کارکرد مناسب در مراحل بعدی رشد فرزندشان نمی باشد (دیم وایل و همکاران، ۲۰۱۱). بنابراین، ذهنی سازی به میزان ذهنی سازی مکرر، منسجم یا مناسب والدین در رابطه با فرزندشان مربوط می شود.

با این حال به نظر می رسد ایده عزت نفس حداقل از دو بُعد تشکیل شده است: خودکارآمدی و خودارزشمندی (کست و برک، ۲۰۰۲؛ فرانکس و مارولا، ۱۹۷۶؛ گکاس و شوالب، ۱۹۸۶؛ استتز و برک، ۲۰۱۴). خودکارآمدی به میزان باور افراد درباره تأثیرگذاری خود بر محیط اطراف اشاره می کند (گکاس، ۱۹۸۹) و مشابه داشتن تسلط یا کنترل بر عواملی است که بر زندگی افراد تأثیر می گذارد (پرلین و همکاران، ۱۹۸۱). خود ارزشمندی درجه ای است که افراد حس می کنند که ارزش دارند و مورد قبول هستند (روزنبرگ و همکاران، ۱۹۹۵).

اگرچه عزت نفس مادرانه یک مفهوم نظری مهم است، اما اطلاعات کمی در مورد رشد عزت نفس مادرانه وجود دارد. مشکلات فراوانی در تعاریف و تمایزات مفهومی در این ادبیات وجود دارد. با اینحال مطالعه عزت نفس مادرانه اهمیت زیادی دارد زیرا پیش بینی کننده رفتارهای فرزندپروری و پیامدهای کودک است. عزت نفس پایین مادرانه با افزایش خشم مادر و استفاده از کنترل شدید در فرزندپروری مرتبط دانسته شده است (لوتنباخر،

۲۰۰۲؛ غایبی مهماندوست و همکاران، ۲۰۲۳). همچنین عزت نفس پایین مادرانه با مشکلات رفتاری کودک (فینکن و آماتو، ۱۹۹۳؛ جانستون، ۱۹۹۶) و با نتایج درمانی ضعیف تر برای خانواده هایی که کودکانی مبتلا به اختلال نقص توجه و بیش فعالی و مادرانی که در معرض خطر کودک آزاری هستند، مرتبط دانسته شده است (گری، اسپروی و مک کلاتچی، ۲۰۰۱؛ هوزا و همکاران، ۲۰۰۰). لذا در این پژوهش سعی خواهد شد تا با بهره گیری از پیشینه موجود در حوزه رابطه مادر و کودک و با توجه به نقش ذهنی سازی مادر و تلفیق آن با متغیرهای روانشناختی میانجی (نظم جویی هیجانی و بی ثباتی هیجانی) مدلی علی در مورد عوامل تأثیر گذار بر اختلالات هیجانی رفتاری نوجوانان ارائه نماید.

روش های پژوهش

طرح پژوهش حاضر از نوع همبستگی با روش تحلیل مسیر است که در زمره تحقیقات بنیادین می باشد. زیرا هدف آن گسترش دانش نظری در زمینه رابطه ظرفیت ذهنی سازی و بی ثباتی هیجانی و نظم جویی هیجانی مادران با اختلالات هیجانی رفتاری نوجوانان از طریق کشف روابط بنیادین بین متغیرهای پژوهش خواهد بود. جامعه آماری پژوهش حاضر تمام مادران و فرزند نوجوان (۱۸-۱۶ ساله) آنها در شهر مشهد است که واجد شرایط زیر می باشند. سن نوجوانان در محدوده سنی ۱۶ تا ۱۸ و در مقطع متوسطه دوم تحصیل می کنند. جنسیت نوجوان از هر دو جنس دختر و پسر تفاوتی نمی کند. مادر و نوجوان بایستی زندگی مشترکی داشته باشند. در این پژوهش از روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای استفاده شد. از مناطق ۷ گانه مشهد ۳ منطقه بر اساس منطقه محروم، متوسط و برخوردار انتخاب شد و از هر منطقه ۳ مدرسه و از هر مدرسه برای هر پایه یک کلاس انتخاب شد. حجم نمونه نهایی شامل ۴۲۰ مادر و ۴۲۰ فرزند نوجوان آنها بود. ادبیات مدل سازی معادلات ساختاری نشان می دهد که هیچ راهبرد دقیقی برای

تعیین حجم نمونه وجود ندارد. با این حال در تحلیلهای چند متغیری در مقایسه با تحلیلهای تک متغیری مستلزم حجم نمونه بزرگتری است. رایجترین روش برآورد حجم نمونه در تحلیل مسیر بر اساس نظر **کلاسن (۱۹۹۸)** است که توصیه می کند حجم نمونه باید حداقل ۱۰ برابر تعداد پارامترهای مدل باشد و به صورت ایده آل ۲۰ برابر تعداد پارامترهای مدل باشد. از روش تحلیل توان استفاده شد. ابتدا مجوزهای لازم از آموزش و پرورش شهر مشهد کسب می شود و بعد از روش نمونه گیری خوشه ای نمونه مورد نظر انتخاب می شوند و مقیاس ذهنی سازی (**دیمیتروویچ و همکاران، ۲۰۱۷**)، مقیاس عاطفه پذیری ذهنی سازی شده (**MAS**)، مقیاس دشواری تنظیم هیجان گراتز و رومز (**DERS**) را در اختیار والدین و پرسشنامه مشکلات رفتاری هیجانی آخنباخ و رسکولار را در اختیار فرزند نوجوانشان می گذاریم. همچنین بر محرمانه بودن بودن اطلاعات حاصل از پرسش نامه و ذکر مفید بودن نتایج این پژوهش تاکید می کنیم.

ابزارهای پژوهش در مطالعه حاضر عبارتند از پرسشنامه مشکلات رفتاری هیجانی که توسط **آخنباخ و رسکولار (۲۰۰۳)** ساخته شد. فرم مشکلات هیجانی رفتاری نوجوانان، یک مقیاس خود گزارشی برای سنین ۱۱ تا ۱۸ سال، از مجموعه فرم های موازی آخنباخ **ASEBA** است. پاسخ به سؤالات این پرسشنامه به صورت لیکرت ۳ گزینه ای از ۰ تا ۲ می باشد. این پرسشنامه مشکلات کودکان و نوجوانان را در دو حیطه کلی مشکلات درون سازی شده (دربگیرنده رفتارهای بیش از حد مهار شده ای که معطوف به درون است) و برون سازی شده (دربگیرنده مشکلاتی که رو به بیرون دارند و در تعارض با دیگر افراد و محیط قرار می گیرند) تقسیم می شود. از بین و ۸ عامل مشکلات رفتاری هیجانی در این مقیاس به ترتیب سه عامل اضطراب/افسردگی، گوشه گیری، شکایت های جسمانی به عنوان مشکلات درونی سازی شده، دو عامل نادیده گرفتن قواعد و رفتارهای پرخاشگرانه به

مشکلات بیرونی سازی و سه عامل مشکلات اجتماعی، مشکلات در تفکر، مشکلات توجه به عنوان جز بینایی (نه کاملاً جز درونی شده و نه کاملاً جز برونی شده) قید شده اند. امتیاز این پرسش نامه به ترتیب شامل: گوشه گیری (۱۴-۰)، اضطراب/افسردگی (۳۲-۰) شکایات بدنی (۱۸-۰)، مشکلات اجتماعی (۱۶-۰)، مشکلات تفکر (۱۴-۰)، مشکلات توجه (۱۸-۰)، رفتار بزهکارانه (۲۲-۰)، رفتار پرخاشگرانه (۳۶-۰)، نمره کلی وضعیت روانشناختی (۲۲۴-۰)، جزء برونی شده (۶۴-۰)، جز برونی شده (۵۸-۰) و جز بینایی (۴۸-۰). امتیاز کمتر در هر مقیاس به معنی سلامت بهتر و امتیاز بالاتر وجود مشکل در همان مقیاس مورد ارزیابی است (۱۳۸۵)، دامنه ضرایب همسانی درونی مقیاس ها از ۶۳٪ تا ۹۵٪ به دست آورد. ثبات زمانی مقیاسها نیز با استفاده از روش آزمون- بازآزمون بررسی کرد و از ۳۲٪ تا ۶۷٪ به دست آمد. ضرایب توافق بین پاسخ دهندگان از ۰/۰۹ تا ۰/۶۷ نوسان داشت؛ و نتیجه گیری کرد که این پرسشنامه از اعتبار و روایی مطلوب و بالایی برخوردار است و با اطمینان می توان از آنها برای سنجش اختلالات هیجانی رفتاری کودکان و نوجوانان ۶ تا ۱۸ ساله استفاده کرد. **یزدخواستی و عریضی (۱۳۹۰)** ضریب اعتبار آلفای کرونباخ را برای این پرسشنامه ۸۲٪ به دست آورد. همچنین در پژوهش **محمدی نسب، سید موسوی و بهزادپور (۱۳۹۸)** ضریب همسانی درونی این پرسشنامه را با آلفای کرونباخ ۹۲٪ به دست آمد.

پرسشنامه ذهنی سازی **دیمیتروویچ و همکاران، ۲۰۱۷** که یک ابزار خودگزارشی است که برای ارزیابی ظرفیت ذهنی سازی تدوین شده است. این مقیاس ۲۸ سوال و ۳ خرده مقیاس دارد؛ خرده مقیاس ذهنی سازی مرتبط با خود (**Ments-S**) با ۸ سوال، ذهنی سازی مرتبط با دیگری (**Ments-O**) با ۱۰ سوال، و انگیزه ی ذهنی سازی (**Ments-M**) با ۱۰ سوال. شیوه نمره گذاری: گستره ی پاسخ های مقیاس ذهنی سازی، در مقیاس لیکرت ۱ تا

۵ (از کاملاً مخالف تا کاملاً موافق) قرار می‌گیرد. سوالات ۸، ۹، ۱۱، ۱۴، ۱۸، ۱۹، ۲۱، ۲۲، ۲۶ و ۲۷ به صورت معکوس و باقی سوالات به صورت مثبت نمره گذاری می‌شوند. حداکثر نمره‌ی ممکن در این مقیاس ۱۴۰ است و جمع نمرات در خرده مقیاس‌ها وضعیت فرد در ذهنی سازی را نشان می‌دهد. نمرات بالاتر نشان‌دهنده‌ی توانایی ذهنی سازی کارآمدتر است. برای روایی و پایایی این مقیاس **دیمیتروویچ و همکاران (۲۰۱۷)**، در دو نمونه‌ی مجزا (گروه اول شامل ۲۸۸ بزرگسال شاغل و گروه دوم متشکل از ۲۷۸ دانشجوی) به بررسی پایایی و روایی این مقیاس پرداختند. نتایج پژوهش حاکی از این بود که **MentS** از پایایی بالایی (۰.۸۹) برخوردار است و هر سه خرده مقیاس آن آلفای کرونباخ بالای ۰.۷۸ دارند. در پژوهش فرانکوئر و همکاران (۲۰۱۹) ضریب آلفای کل ۰.۸۶ محاسبه شد، و برای خرده مقیاس ذهنی سازی مرتبط با خود، ۰.۷۸، ذهنی سازی مرتبط با دیگری، ۰.۷۶ و برای انگیزه‌ی ذهنی سازی ۰.۷۰. **موسوی و همکاران (۱۴۰۰)**، آلفای کرونباخ برای نمره کل و سه مولفه آن را بین ۰/۷۳ تا ۰/۸۶ بدست آوردند که نشان دهنده پایایی مطلوب این پرسشنامه است. یافته‌های تحلیل عاملی تأییدی نشان داد این مقیاس در جامعه ایرانی دارای سه مؤلفه است و شاخص‌های برازش مدل و بارهای عاملی از میزان مطلوبی برخوردار بودند. ذهنی سازی و مؤلفه‌های آن با ذهن آگاهی، سبک دلبستگی ایمن و شناخت اجتماعی همبستگی مثبت دارند که حاکی از روایی همگرایی مطلوب این پرسش نامه است و با سبک دلبستگی اجتنابی و اضطرابی رابطه منفی داشتند که بیانگر روایی واگرایی مطلوب این پرسشنامه است. به طور کلی نسخه فارسی پرسشنامه ذهنی سازی از ویژگی‌های روانسنجی مناسبی برای کاربرد در پژوهش‌های روانشناختی در جامعه ایرانی برخوردار است.

مقیاس ذهنی سازی عاطفه یک ابزار خود گزارشی است که توسط **گرنبرگ و همکاران (۲۰۱۷)** بر اساس مدل ذهنی سازی عاطفه ساخته شده

است. این مقیاس ۶۰ ماده دارد و با ۳ زیر مقیاس که بر روی طیف لیکرتی ۷ درجه ای از "کاملاً مخالفم" تا "کاملاً موافقم" پاسخ داده می‌شود. نمرات بالاتر نشان دهنده شناسایی، پردازش و ابرازگری پخته‌تر و سالم‌تر هیجانات و احساسات است. هر خرده مقیاس این پرسشنامه، نام‌گذاری هیجان‌ها، پردازش هیجان و ابرازگری هیجان می باشد که در مجموع توانایی ذهنی سازی عاطفه را می سنجند. این مقیاس در ابتدا با ۷۶ گویه و چهار خرده مقیاس توسط متخصصین این حوزه طراحی شد و در فرایند تحلیل بر نمونه اولیه، با توجه به طولانی بودن و احتمال خستگی شرکت کنندگان، گویه که بار عاملی زیر ۰/۴ داشتند، از مقیاس حذف شد. علاوه بر این خرده مقیاس چهارم درصد قابل قبولی از واریانس را تبیین نمی کرد و از مقیاس حذف گردید. با اجرای این مقیاس در جمعیت ۲۸۴۰ نفری، اعتبار آن توسط آلفای کرونباخ برای هر یک از سه بعد تنظیم هیجان محاسبه شده است. اعتبار ۲۴ ماده مرتبط با بعد شناسایی، ۰/۹۳، ۲۳ ماده پردازش، ۰/۹ و ۱۳ ماده ابراز، ۸۸/۰ گزارش شده است. روایی همگرا نیز توسط همبستگی هر یک از ابعاد ذهنی سازی عاطفه با نمره ی کل هوش هیجانی و نمرات جزئی (همدلی شناختی، مهارت‌های اجتماعی واکنش پذیری هیجانی) ارزیابی شده است. نتایج همبستگی بین این دو مفهوم معنادار است؛ به طوری که میزان همبستگی هر یک از سه بعد شناسایی، پردازش و ابراز با نمره کلی هوش هیجانی به ترتیب، ۰/۳۵، ۰/۳۷ و ۰/۱۵ گزارش شده است. علاوه بر این، همبستگی این مقیاس با سایر مقیاس‌های روانشناختی همچون پرسشنامه ده سؤالی شخصیت (TIPI)، رضایت از زندگی (SWLS) و تجربه‌ی تروما (TES) نیز بررسی و معنادار گزارش شده است.

مقیاس دشواری تنظیم هیجان گراتر و رومز (DERS) که یک ابزار ۳۶ گویه ای است که توسط **گراتر و رومز (۲۰۰۴)** برای سنجش دشواری تنظیم هیجان ساخته شده است. این مقیاس که سطوح نقص و نارسایی تنظیم هیجان

فرد را در اندازه های پنج درجه ای از ۱ (تقریباً هرگز) تا ۵ (تقریباً همیشه) مربوط به زیر مقیاس ها می باشد. حداقل ویژگیهای روانسنجی این مقیاس در پژوهشهای مختلف تایید گردیده است. همسانی درونی مقیاس ۰/۹۳ / گزارش شده است. هر شش مقیاس دارای آلفای کرونباخ بالای ۰/۸۰ دارد (گرتز و رومر، ۲۰۰۴). در ایران میزان آلفای کرونباخ پرسشنامه ۰/۹۲ / برآورد شده است (شمس، عزیزی، میرزایی، ۱۳۸۹).

یافته ها

شاخص های جمعیت شناختی نوجوانان در جدول ۱ آورده شده است.

جدول ۱. توصیف جمعیت شناختی نوجوانان

شاخص	گروه	فراوانی	درصد
جنسیت	دختر	۳۴۵	۸۲/۱
	پسر	۷۵	۱۷/۹
سن	شانزده سال	۱۲۶	۳۰/۰
	هفده سال	۱۰۱	۲۴/۰
	هجده سال	۱۹۳	۴۶/۰
	دهم	۱۴۲	۳۳/۸
پایه تحصیلی	یازدهم	۸۴	۲۰/۰
	دوازدهم	۱۹۴	۴۶/۲
	علوم انسانی	۱۶۶	۳۹/۵
	علوم تجربی	۹۸	۲۳/۳
	ریاضی و فیزیک	۱۵۶	۳۷/۱
رتبه تولد	فرزند اول	۳۸۹	۹۲/۶
	فرزند دوم	۲۶	۶/۲
	فرزند سوم یا بیشتر	۵	۱/۲

جدول ۱ نشان دهنده آن است که ۸۲/۱ درصد دانش آموزان دختر و ۱۷/۹ درصد پسر بودند؛ ۳۰ درصد دانش آموزان شانزده سال، ۲۴ درصد هفده سال و ۴۶ درصد هجده سال سن داشتند؛ ۳۳/۸ درصد در پایه دهم، ۲۰ درصد در پایه یازدهم و ۴۶/۲ درصد در پایه دوازدهم مشغول به تحصیل بودند؛ ۳۹/۵ درصد در رشته علوم انسانی، ۲۳/۳ درصد در رشته علوم تجربی و ۳۷/۱ درصد در رشته ریاضی و فیزیک مشغول به تحصیل بودند. در نهایت اینکه ۹۲/۶ درصد دانش آموزان فرزند اول، ۶/۲ درصد فرزند دوم و ۱/۲ درصد فرزند سوم یا بیشتر خانواده خود بودند.

جدول ۲. شاخص های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیرها	کمینه	بیشینه	میانگین	انحراف معیار	کجی	کشیدگی
حرمت خود مادر	۱۲۰	۲۹۰	۱۹۶/۵۵	۳۹/۰۲	۰/۱۸	-۰/۴۷
ذهنی سازی مادر	۳۲	۷۲	۵۱/۷۵	۸/۰۵	-۰/۱۰	-۰/۴۴
نظم جویی هیجانی مادر	۷۵	۱۷۵	۱۲۳/۰۸	۲۱/۶۶	۰/۰۶	-۰/۵۷

دوره چهارم، شماره اول

بی ثباتی هیجانی مادر	۶۰	۱۰۰	۷۸/۶۷	۸/۵۴	۰/۲۷	-۰/۴۳
مشکلات درون سازی شده	۱۸	۵۶	۳۸/۷۰	۸/۷۴	-۰/۳۶	-۰/۲۰
مشکلات برون سازی شده	۲۳	۴۶	۳۴/۰۰	۴/۶۳	۰/۱۴	-۰/۳۰

جدول بالا نشان می‌دهد که میانگین و انحراف معیار حرمت خود مادر به ترتیب ۱۹۶/۵۵ و ۳۹/۰۲ است. میانگین و انحراف معیار ذهنی سازی مادر نیز به ترتیب ۵۱/۷۵ و ۸/۰۵ است. این شاخص‌ها برای نظم جویی هیجانی مادر به ترتیب ۱۲۳/۰۸ و ۲۱/۶۶ و برای بی ثباتی هیجانی مادر به ترتیب ۷۸/۶۷ و ۸/۵۴ است. میانگین و انحراف معیار مشکلات درون سازی شده نیز به ترتیب ۳۸/۷۰ و ۸/۷۴ بود. این شاخص‌ها برای مشکلات برون سازی شده به ترتیب ۳۴/۰۰ و ۴/۶۳ بود. پیش از انجام تحلیل مسیر به بررسی مفروضات نرمال بودن تک متغیره و چند متغیره توزیع متغیرها، عدم همخطی چندگانه^۱ و استقلال خطاها پرداخته شد. نتایج نشان می‌دهد که با در نظر گرفتن کجی ± 2 و کشیدگی ± 7 نرمال بودن تک متغیره محقق شده است. در بررسی نرمال بودن چند متغیره پس از محاسبه مقادیر باقیمانده‌های استاندارد شده، توزیع باقیمانده‌ها با آزمون کالموگروف-اسمیرنوف مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد که توزیع باقیمانده‌ها نرمال است ($Z=0/04$, $df=420$, $P>0/05$).

جدول ۳ ضرایب همبستگی متغیرهای پژوهشی

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	متغیرها
ذهنی سازی مادر	**۵۲/۰	-				۲. ذهنی سازی
نظم جویی هیجانی مادر	**۴۳/۰	**۵۵/۰	-			۳. نظم جویی
بی ثباتی هیجانی مادر	**۳۲/۰-	**۲۸/۰-	**۲۰/۰-	-		۴. بی ثباتی
مشکلات درون سازی شده	**۴۷/۰-	**۶۰/۰-	**۴۶/۰-	**۲۹/۰	-	۵. مشکلات
مشکلات برون سازی شده	**۳۴/۰-	**۳۶/۰-	**۳۵/۰-	**۳۸/۰	**۲۴/۰	۶. مشکلات
* $P > 0/05$						

جدول بالا نشان می‌دهد که میان ذهنی سازی مادر با نظم جویی هیجانی مادر رابطه مثبت و با بی ثباتی هیجانی مادر و مشکلات درون سازی شده و برون سازی شده رابطه منفی و معناداری وجود دارد ($P \leq 0/01$). ذهنی سازی بیشترین همبستگی را با مشکلات درون سازی شده دارد ($r = -0/60$). بی ثباتی هیجانی مادر نیز بیشترین همبستگی را با مشکلات برون سازی شده دارد ($r = 0/36$). در ادامه مدل مفهومی پژوهش و برازش آن مورد بررسی قرار گرفت. برآورد مدل با روش بیشینه درست‌نمایی و بررسی معناداری با روش بوت استرپ انجام شد. در ادامه شاخص‌های برازندگی مدل مورد بررسی

قرار گرفتند. خنثی دو یکی از ملاک‌های برازندگی مدل‌هاست و اندازه‌های کوچک و نزدیک به صفر آن نشان از برازندگی خوب مدل دارد. اما این شاخص در نمونه‌های بزرگ غالباً معنادار است. بر این اساس این شاخص با درجات آزادی اصلاح می‌شود ($df \chi^2/2$) که مقادیر ۱ تا ۳ آن نشان از برازش مناسب آن دارند. ریشه میانگین خطای مجذورات تقریب (RMSEA) برای مدل‌های خوب کمتر از ۰/۰۵، برای مدل‌های متوسط تا ۰/۰۸ و برای مدل‌های ضعیف بزرگتر از ۰/۱۰ است؛ شاخص برازش افزایشی (IFI)؛ شاخص

۱. Multicollinearity

برازندگی تطبیقی (CFI) و شاخص نیکویی برازش (GFI) برای مدل‌های

خوب بالاتر از ۰/۹۵ تعریف می‌شوند.

جدول ۴. شاخص‌های برازندگی مدل پیش‌بینی اختلال‌های هیجانی-رفتاری

شاخص	ملاک	ضرایب	وضعیت
χ^2	-	۲/۲۵	-
درجات آزادی	-	۲	-
سطح معناداری	$> ۰/۰۵$	۰/۳۲	مطلوب
χ^2/df	< ۳	۱/۱۳	مطلوب
RMSEA	$< ۰/۰۸$	۰/۰۲	مطلوب
IFI	$> ۰/۹۵$	۰/۹۹	مطلوب
CFI	$> ۰/۹۵$	۰/۹۹	مطلوب
GFI	$> ۰/۹۵$	۰/۹۹	مطلوب

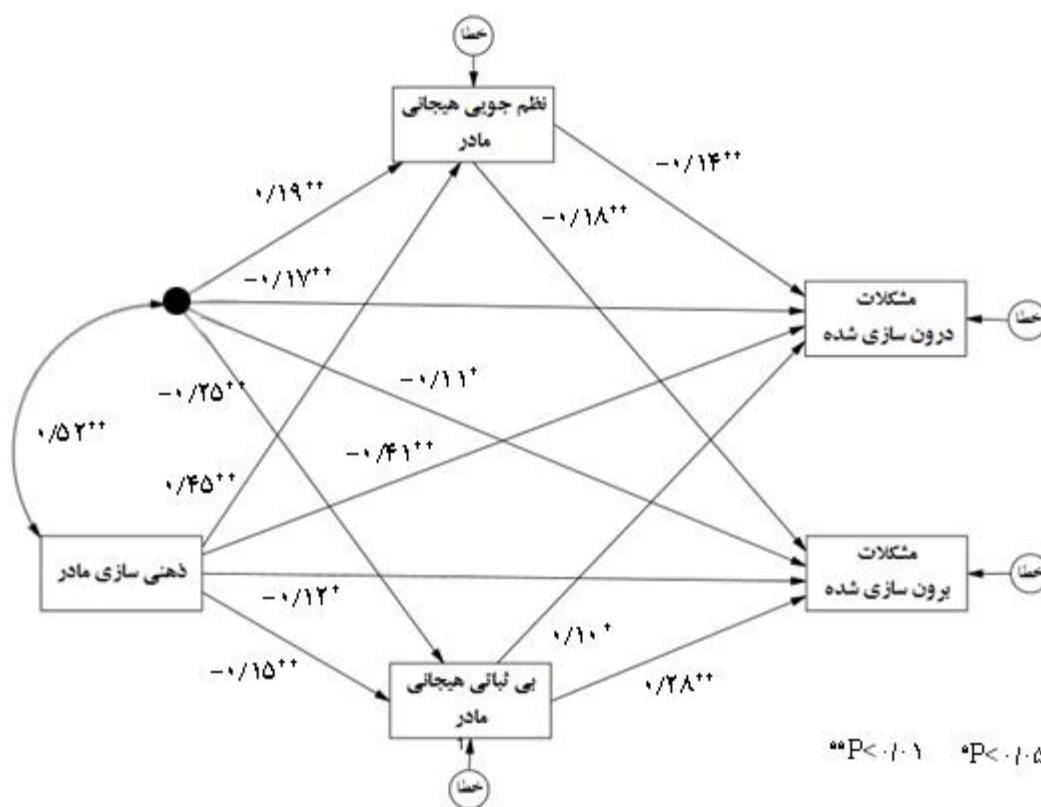
برازش (GFI) برابر ۰/۹۹ به دست آمده است. نسبت خلی دو به درجات آزادی

نیز ۱/۱۳ بود. بر این اساس مدل از برازش مطلوبی برخوردار بود.

جدول ۴- نشان می‌دهد که ریشه میانگین خطای مجذورات تقریب

(RMSEA) برابر با ۰/۰۲، شاخص برازش افزایشی (IFI) برابر با ۰/۹۹،

شاخص برازندگی تطبیقی (CFI) مساوی با ۰/۹۹ و شاخص نیکویی

دوره چهارم، شماره اول

شکل ۱ ضرایب مسیر استاندارد مدل پیش بینی اختلال‌های هیجانی- رفتاری

شکل ۱ نشان دهنده آن است که تمامی ضرایب مسیر معنادارند سازی شده بر اساس متغیرهای پیش بینی کننده به ترتیب برابر با $R^2=0/41$ و $R^2=0/25$ بود. ($P<0/05$). میزان واریانس تبیین شده مشکلات درون سازی شده و برون

جدول ۵ اثرات مستقیم هوش هیجانی بر اختلال‌های هیجانی- رفتاری

مسیرها	b	β	سطح معناداری	سطح اطمینان ۹۵ درصد
			کرانه پائین	کرانه بالا
ذهنی سازی مادر ← مشکلات درون سازی شده	-0/44	-0/41	0/001	-0/50
ذهنی سازی مادر ← مشکلات برون سازی شده	-0/07	-0/12	0/023	-0/23

جدول بالا نشان می‌دهد که اثر مستقیم ذهنی سازی مادر بر مشکلات درون سازی شده ($\beta=-0/41$) و مشکلات برون سازی شده ($\beta=-0/12$) منفی و معنادار است ($P>0/05$). این متغیر بر مشکلات درون سازی شده اثر مستقیم بیشتری دارد. بر این اساس فرضیه دوم پژوهش تأیید می‌شود. بدین معنی که

جدول ۶ اثرات مستقیم ذهنی سازی مادر بر نظم جویی هیجانی مادر

مسیرها	b	β	سطح معناداری	سطح اطمینان ۹۵ درصد
			کرانه پائین	کرانه بالا
ذهنی سازی مادر ← نظم جویی هیجانی مادر	1/21	0/45	0/001	0/35

جدول ۹ نشان می‌دهد که اثر مستقیم ذهنی سازی مادران بر نظم جویی

هیجانی آنان مثبت و معنادار است ($\beta=0/45, P<0/001$).

جدول ۷ اثرات مستقیم ذهنی سازی مادر بر بی‌ثباتی هیجانی مادر

مسیرها	b	β	سطح معناداری	سطح اطمینان ۹۵ درصد
			کرانه پائین	کرانه بالا
حرمت خود مادر ← بی‌ثباتی هیجانی مادر	-0/07	-0/12	-0/008	-0/35

جدول بالا نشان می‌دهد که اثر مستقیم ذهنی سازی مادران بر بی‌ثباتی هیجانی آنان منفی و معنادار است ($\beta=-0/12, P<0/01$). بر این اساس فرضیه ششم پژوهش تأیید می‌شود. بدین معنی که ذهنی سازی مادران بر بی‌ثباتی

جدول ۸ اثر غیرمستقیم ذهنی سازی مادر بر اختلال‌های هیجانی- رفتاری با نقش میانجی نظم جویی هیجانی مادر

مسیرها	b	β	سطح معناداری	سطح اطمینان ۹۵ درصد
			کرانه پائین	کرانه بالا
ذهنی سازی مادر ← نظم جویی هیجانی مادر ← مشکلات درون سازی شده	-۰/۱۰۹	-۰/۱۰۰	۰/۰۰۱	-۰/۱۵۰
ذهنی سازی مادر ← نظم جویی هیجانی مادر ← مشکلات برون سازی شده	-۰/۰۶۹	-۰/۱۲۰	۰/۰۰۱	-۰/۱۸۰

جدول بالا نشان دهنده آن است که اثر غیرمستقیم ذهنی سازی مادران بر مشکلات درون سازی شده ($\beta=-۰/۱۰۰$) و مشکلات برون سازی شده ($\beta=-۰/۱۲۰$) به واسطه نظم جویی هیجانی مادر منفی و معنادار است ($P<۰/۰۰۱$). ذهنی سازی مادران به واسطه نظم جویی هیجانی آنان بیشترین اثر غیرمستقیم را بر مشکلات برون سازی شده دارد.

جدول ۹ اثر غیرمستقیم ذهنی سازی مادر بر اختلال‌های هیجانی- رفتاری با نقش میانجی بی ثباتی هیجانی مادر

مسیرها	b	β	سطح معناداری	سطح اطمینان ۹۵ درصد
			کرانه پائین	کرانه بالا
ذهنی سازی مادر ← بی ثباتی هیجانی مادر ← مشکلات درون سازی شده	-۰/۰۴۱	-۰/۰۳۸	۰/۰۰۱	-۰/۰۷۰
ذهنی سازی مادر ← بی ثباتی هیجانی مادر ← مشکلات برون سازی شده	-۰/۰۴۹	-۰/۰۸۶	۰/۰۰۱	-۰/۱۳۱

جدول بالا نشان دهنده آن است که اثر غیرمستقیم ذهنی سازی مادران بر مشکلات درون سازی شده ($\beta=-۰/۰۳۸$) و مشکلات برون سازی شده ($\beta=-۰/۰۸۶$) به واسطه بی ثباتی هیجانی مادر منفی و معنادار است ($P<۰/۰۰۱$). ذهنی سازی مادران به واسطه بی ثباتی هیجانی آنان بیشترین اثر غیرمستقیم را بر مشکلات برون سازی شده دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

تحلیل‌های آماری نشان داد که اثر مستقیم ذهنی سازی مادر بر مشکلات درون سازی شده ($\beta=-۰/۱۷$) و مشکلات برون سازی شده ($\beta=-۰/۱۱$) نوجوانان منفی و معنادار است ($P>۰/۰۵$). این متغیر اثر مستقیم بیشتری بر مشکلات درون سازی شده دارد. این یافته‌ها با نتایج مطالعات پیشین (فرناندز و همکاران، ۲۰۰۹؛ آدوویا، ۲۰۰۷؛ شعبانی و نعمت طاووسی، ۱۴۰۰) همسو است. این پژوهشگران نشان دادند، که هر چه مادران ادراکات مثبت و سازنده تری نسبت به خود و حرمت خود بالاتری داشته باشند، فرزندان آنها از عزت

در راستای این نتایج (مدح خوان و همکاران، ۱۴۰۳؛ دارابی و همکاران، ۱۴۰۲؛ گودرزی، ۱۳۹۸) گزارش کردند که حالت پیش ذهنی سازی مادر (به معنای شیوه‌های خام و ناکارآمد در درک ذهن خود و دیگری) با مشکلات برونی سازی کودکان رابطه مثبت و معناداری دارد. همچنین پژوهش کامویرانو (۲۰۱۷) نشان داده است که توانایی عملکرد انعکاسی بالاتر والدین با مراقبت کافی و ایجاد امنیت دلبستگی کودک مرتبط است، در حالی که توانایی پایین

عملکرد انعکاسی در مادرانی مشاهده شده است که فرزندانشان از اختلالات اضطرابی، اختلال در تنظیم هیجان و رفتارهای برونی‌سازی رنج می‌بردند. علاوه بر این، توانایی ذهنی‌سازی والدین با توانایی‌های ذهنی‌سازی بهتر کودکان ارتباط دارد. در واقع، افزایش ظرفیت ذهنی‌سازی انسان، ارتباط قابل توجهی با خود تنظیمی، روابط مثبت بیشتر، توانایی تصمیم‌گیری بهتر، تاب‌آوری بیشتر در مقابل ناکامی و حرمت خود بالا دارد (فوناگی، گریگلی، یوریست و تارگت، ۲۰۰۲) و این مهارت به سازماندهی شیوه فرزندپروری کارآمدتر و بالنده تر والدین کمک می‌کند.

هم راستا با این نتایج، مطالعه ی کریمی و همکاران (۱۳۹۹) درباره‌ی اثربخشی الگوی درمانی مبتنی بر ذهنی‌سازی بر روابط خانوادگی و رفتار آسیب به خود در نوجوانان دختر نشان داد که بهبود در ذهنی‌سازی و کیفیت روابط خانوادگی موجب کاهش رفتارهای آسیب‌زا در نوجوانان می‌شود. این یافته تأکیدی است بر نقش سازنده‌ی ذهنی‌سازی در تنظیم هیجان و رفتار نوجوان. ذهنی‌سازی مادران بر مشکلات رفتاری کودکان در حیطه های اضطراب/ افسردگی، گوشه گیری/ افسردگی، شکایت جسمانی، مشکلات تفکر، رفتار قانون شکنی و رفتار پرخاشگرانه موثر بوده است. یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که ذهنی‌سازی مادر به طور معناداری بر اختلال‌های هیجانی-رفتاری نوجوانان تأثیر مستقیم و منفی دارد، به‌گونه‌ای که افزایش ظرفیت ذهنی‌سازی مادر با کاهش هم مشکلات درون‌سازی‌شده و هم مشکلات برون‌سازی‌شده در نوجوانان همراه است. این نتیجه اشاره به اهمیت ویژه‌ی توانایی ذهنی‌سازی مادران در فرآیند رشد هیجانی و رفتاری سالم فرزندانشان دارد و مبنای قابل اعتنایی برای توسعه مداخلات پیشگیرانه و درمانی مرتبط با خانواده‌ها فراهم می‌آورد. به نحوی که ویژگی‌های شخصیتی مادر، مشکلات روان‌شناختی او و نوع ارتباط با فرزندش می‌تواند در قالب شیوه‌های فرزندپروری نمود پیدا کند (ون آکن، ورهوان، آکن، دکوویک و

دنيسن، ۲۰۰۷) همین طور نظام رفتاری دلبستگی، به نوعی بازنمایی ادراک درونی انسان از پیش‌بینی پذیری رفتارهای مراقب، حمایت او در توانایی تنظیم رفتاری و هیجانی، جامعه پذیری و قابلیت‌های اجتماعی کودکان موثر است. (فوناگی، گریگلی، یوریست و تارگت، ۲۰۰۲)

همچنین تأیید فرضیه پژوهش حاضر کاملاً با چارچوب نظری دلبستگی بالبی (۱۹۶۹) و توسعه ظرفیت‌های روانی کودک سازگار است. نظریه دلبستگی تأکید دارد که ایجاد دلبستگی ایمن در کودکی بر پایه مراقبت حساس و پاسخگو به نیازهای هیجانی کودک استوار است. ذهنی‌سازی والدین به عنوان مولفه‌ای حیاتی در این فرآیند، امکان برقراری ارتباط عاطفی مؤثر و تنظیم متقابل هیجانی را فراهم می‌آورد. از سوی دیگر، ضعف در توانایی ذهنی‌سازی می‌تواند منجر به عدم درک مناسبات هیجانی و رفتاری نوجوان، تشدید مشکلات روان‌شناختی و نهایتاً بروز اختلال‌های رفتاری شود. در مجموع، یافته‌ها افزون بر تأکید بر اهمیت ذهنی‌سازی مادر، سکوی مناسبی برای طراحی مداخلات درمانی و آموزشی فراهم می‌آورد که بتواند ظرفیت ذهنی‌سازی والدین را تقویت کرده و به این ترتیب سلامت روانی نوجوانان را ارتقا دهد. چنین مداخلاتی می‌تواند در حوزه پیشگیری از اختلالات هیجانی و رفتاری و نیز در بهبود کیفیت روابط مادر-کودک و کاهش تنش‌های خانوادگی نقشی اساسی ایفا کنند.

همچنین امی ولز و همکاران (۲۰۲۰) نشان دادند که عزت نفس پایین و نقص در شناسایی احساسات، عوامل خطر برای رفتارهای ضد اجتماعی (ASB) هستند. عزت نفس و شناسایی احساسات با هم رابطه مثبت داشتند و هر دو به طور معکوس با شدت مشکلات رفتاری مرتبط بودند و به طور مستقل رفتارهای مشکل‌ساز را پیش‌بینی کردند. ثبات ذهنی یک فرد که احساسات و شناسایی آن عنصر مهمی در این متغیر است بر تغییرات در

سطوح عزت نفس تأثیر می‌گذارد (اورث و رابینز، ۲۰۲۲). باورهای مربوط به خودکارآمدی در زمینه‌های مختلف زندگی بر عزت نفس اثر می‌گذارد و عزت نفس در هر زمان بر اساس ارزیابی و قضاوت فرد از خود تغییر می‌کند (نف، ۲۰۲۳. به نقل از آرنسون، ۲۰۲۴).

نتایج پژوهش آنتونس و همکاران (۲۰۲۱) نشان داد که بین مشکلات در تنظیم هیجان و عزت نفس رابطه منفی معناداری وجود دارد، به این معنی که تنظیم هیجان بهتر با عزت نفس بالاتر مرتبط است. تعاملهای منسجم و حساس با مراقب و فرد مهم زندگی به ویژه در پاسخ به استرس می‌تواند به دلبستگی ایمن بیانجامد و باعث شکل‌گیری مدل‌های کاری درونی از خود به عنوان فردی توانمند و دوست داشتنی و دیگران به عنوان افرادی مراقبت کننده و با ثبات بشود (مانینگ و همکاران، ۲۰۱۷). همچنین بزرگسالانی که تجربه تروما داشتند، اضطراب بیشتری مرتبط با دلبستگی نشان دادند. این یافته‌ها نشان می‌دهد که بهبود تنظیم هیجان و پرداختن به اضطراب دلبستگی می‌تواند عزت نفس را افزایش دهد و به پیشگیری از مشکلات روانی کمک کند.

همچنین یافته پژوهش حاضر با نتایج پژوهش‌های پیشین دیگر از جمله پژوهش‌های بای و همکاران، (۲۰۱۶) همسو است که بیان کردند که تنظیم هیجان بهتر به طور مستقیم با عزت نفس بهتر مرتبط است و از طرف دیگر بین دشواری‌های تنظیم هیجان و عزت نفس، همبستگی منفی معنادار وجود دارد؛ یعنی هر چه مشکلات تنظیم هیجان بیشتر باشد، عزت نفس کاهش می‌یابد. هر چه دشواری در تنظیم هیجان و عدم دسترسی به استراتژی‌های تنظیم هیجانی کمتر باشد، عزت نفس افراد افزایش می‌یابد. حرمت خود به عنوان یکی از مؤلفه‌های بنیادی سلامت روان، احساس شایستگی درونی و کفایت هیجانی را تقویت می‌کند. وقتی فرد از احساس ارزشمندی برخوردار

است، هیجان‌های منفی چون اضطراب، شرم و ناکامی را تهدیدی برای خود تلقی نمی‌کند، بلکه آن‌ها را تجربه‌هایی قابل مدیریت می‌داند. در نتیجه، به جای استفاده از راهبردهای ناسازگارانه مانند سرکوب یا اجتناب، به سمت راهبردهای سازگارانه‌تری چون بازنگری شناختی و پذیرش پیش می‌رود. از سوی دیگر، حرمت خود پایین معمولاً با خودانتقادی، احساس ناتوانی و اضطراب همراه است که این عوامل موجب دشواری در کنترل و تنظیم هیجان می‌شوند. مادرانی با حرمت خود پایین در شرایط استرس‌زا، بیشتر واکنش‌های هیجانی تکانشی یا افراطی نشان می‌دهند، در حالی که حرمت خود بالا به نوعی نقش محافظتی در برابر آشفتگی هیجانی دارد. بر اساس نتایج، می‌توان گفت تقویت حرمت خود مادران یکی از پیش‌شرط‌های اساسی برای بهبود تنظیم هیجانی آنان است. آموزش مهارت‌های خودشناسی، خودپذیری و ارتقای عزت نفس می‌تواند به مادران کمک کند تا هیجان‌های خود را به شکل سازنده‌تری مدیریت کنند. این امر نه تنها به سلامت روان خود مادر کمک می‌کند، بلکه بر کیفیت تعامل مادر-کودک نیز اثر مثبت دارد. در مجموع، حرمت خود بالا با نظم‌جویی هیجانی بهتر، سازگاری هیجانی بیشتر و کاهش رفتارهای هیجانی تکانشی همراه است.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

حمایت مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

موازن اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازین و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

personality disorder. *Journal of Adolescent and Youth Psychological Studies (JAYPS)*, ۴(۹), ۱۱۷-۱۲۷. <https://doi.org/10.61838/kman.jayps.4.9.13>

Babapour, S., Shafiabadi, A., Seadatee Shamir, A., & Fattahi Andbil, A. (۲۰۲۲). Comparing the effectiveness of emotion-focused therapy with the effectiveness of mindfulness therapy on the treatment of people with borderline personality disorder. *Islamic Life Journal Ministry of Health and Medical Education*, <https://www.magiran.com/p2712329>

Bai, Q., Lin, W., & Wang, L. (۲۰۱۶). Family incivility and counterproductive work behavior: A moderated mediation model of self-esteem and emotional regulation. **Journal of Vocational Behavior**, ۹۴, ۱۱-۱۹.

Bakermans-Kranenburg, M. J., Alink, L., Biro, S., Voorthuis, A., & IJzendoorn, M. H. (۲۰۱۵). The Leiden Infant Simulator Sensitivity Assessment (LISSA): Parenting an infant simulator as your own baby. **Infant and Child Development**, ۲۴(۳), ۲۲۰-۲۲۷.

Bateni, S., Khanifar, H., Seadatee Shamir, A. (۲۰۲۱) Presenting an Educational Model Based on the Letters of Imam Hussein (PBUH) in the Event of ۶۱ AH, *Journal of Insight and Islamic Education*, <https://www.magiran.com/p2390777>

Bateni, S., Khanifar, H., Seadatee Shamir, A. (۲۰۲۲) The foundations of human education and excellence in Hussein's discourse, *Islamic Life Journal Ministry of Health and Medical Education*, ۶(۳) ۴۱-۲۹, <https://sid.ir/paper/1115522/fa>

Betts, K. S., Williams, G. M., Najman, J. M., & Alati, R. (۲۰۱۴). Maternal depressive, anxious, and stress symptoms during pregnancy predict internalizing problems in adolescence. **Depression and Anxiety**, ۳۱(۱), ۹-۱۸.

Biederman, J., Petty, C., Faraone, S. V., Henin, A., Hirshfeld-Becker, D., Pollack, M. H., Figueiredo, S., Feeley, R., & Rosenbaum, J. F. (۲۰۰۶). Effects of parental anxiety disorders in children at high risk for panic disorder: A controlled study. **Journal of Affective Disorders**, ۹۴(۱-۳), ۱۹۱-۱۹۷.

Bijani, J., Hashemi, N., Seadatee Shamir, A. (۲۰۲۱) Predicting the Marital Instability based on Marital Justice and Coping Styles with the Mediating Role of Work-Family Conflict in Conflicting Couples, *Journal of Applied Family Therapy*, <https://dpi.org/10.61838/kman.aftj.2.4.22>

Blanco, C., Compton, W. M., Saha, T. D., Goldstein, B. I., Ruan, W. J., Huang, B., & Grant, B. F. (۲۰۱۷). Epidemiology of DSM-۵ bipolar I disorder: Results from the National Epidemiologic Survey on Alcohol and Related Conditions - III. **Journal of Psychiatric Research**, ۸۴, ۳۱۰-۳۱۷. <https://doi.org/10.1016/j.jpsychires.2016.10.003>

Bolm-Lake, T. L. (۲۰۰۷). **Predicting internalizing problems in at-risk children and adolescents** [Doctoral dissertation, Capella University].

Braden, N. (۲۰۰۳). **Self-esteem power** (M. Etami, Trans.). Peyvand Press. (Original work published ۱۹۹۴)

Brown, J. D. (۲۰۱۰). High self-esteem buffers negative feedback: Once more with feeling. **Cognition and Emotion**, ۲۴(۸), ۱۳۸۹-۱۴۰۴.

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

تشکر و قدردانی

از تمامی کسانی که در طی مراحل این پژوهش یاری رساندند تشکر و

قدردانی می‌گردد.

References

Aas, M., Aminoff, S. R., Lagerberg, T. V., Etain, B., Agartz, I., Andreassen, O. A., & Melle, I. (۲۰۱۴). Affective lability in patients with bipolar disorders is associated with high levels of childhood trauma. **Psychiatry Research**, ۲۱۸(۱-۲), ۲۵۲-۲۵۵.

Abbasi, S. Dortaj, F. Sadipour, E. & Seadatee Shamir, A. (۲۰۲۵). The Effectiveness of Metacognitive Empowerment on Cognitive Flexibility, Speed of Information Processing, Cognitive Inhibition and Selective Attention. <https://doi.org/10.22059/japr.2025.378595.744957>

Abdollahi, F. Mohsenzade, Seadatee Shamir A. (۲۰۲۰) Evaluation of the effectiveness of group training based on guttmann cognitive-systemic couple therapy training and mcmaster model training on communication patterns. *Journal of Excellence in counseling and psychotherapy* ۹ (۳۵), ۷۴-۸۸, <https://magiran.com/p2204650>

Achenbach, T. M., & Edelbrock, C. S. (۱۹۷۸). The classification of child psychopathology: A review and analysis of empirical efforts. **Psychological Bulletin**, ۸۵(۶), ۱۲۷۵-۱۳۰۱.

Allen, J., Haslam-Hopwood, T., & Strauss, J. S. (۲۰۰۳). Mentalizing as a compass for treatment. **Bulletin of the Menninger Clinic**, ۶۷(۱), ۱-۱۱.

Amini, R., Hosseini Khah, A., Seadatee shamir, A. (۲۰۲۴) Designing an Educational Intervention Package to Enhance Students' Artistic Intelligence Based on the Lived Experiences of Top Talents, *Journal of Cognition, Behavior, Learning*, <https://doi.org/10.61838/jcbl.1.4.1>

Amirkhosravi, A., Bahrami, H., Seadatee shamir, A. (۲۰۲۱) The Role of Alexithymia, Interpersonal Forgiveness, and Marital Satisfaction in Predicting Emotional Divorce, *Medical Journal of Mashad University of Medical Science*, <https://doi.org/10.22038/mjms.2021.18937>

Ataai, M. Saleh-Sedghpour, B., Asadzadeh-Dahraei, H. and Seadatee Shamir, A. (۲۰۲۱). Effect of Self-regulation on Academic Resilience Mediated by Perceived Competence. *International Journal of Behavioral Sciences*, ۱۵(۳), ۱۵۶-۱۶۱. <https://doi.org/10.30۴۹۱/ijbs.2021.269390.1473>

Babapour, S., Shafiabadi, A., Seadatee Shamir, A., & Fattahi Andbil, A. (۲۰۲۳). The effectiveness of emotion-oriented therapy on the treatment of patients with borderline

- Eyden, J. (۲۰۲۱). *Mothers with borderline personality disorder: Parenting knowledge, perceptions, and emotional availability* [Doctoral dissertation, University of Warwick].
- Faraji, A., Karimifard, Z., Goudarzi, Z., Ramezania, F., & Ghanbari, S. (۲۰۲۴). The mediating role of emotion regulation in the relationship between maternal mentalization and child resilience.
- Faridi Sfanjany J. Rezaee S., Seadatee Shamir A, (۲۰۲۵). Identifying the opportunities of cyberspace in learning environments from the perspective of students, Learner - based Curriculum and instruction Journal, ۴(۱), ۸۷-۱۰۶. <https://magiran.com/p۲۸۸۳۱۸۹>
- Faridy sfanjany,J , Rezaei, S, Seadatee Shamir, A, (۲۰۲۲) A review of faculty members' lived experiences of the challenges and opportunities of cyberspace education during the COVID-۱۹ pandemic: a phenomenological study, Deniz Publication. Clinical Cancer Investigation Journal, <https://ccij-online.org/storage/files/article/c۱۹bb۲۷b-۹۵۲c-۴۶۰۸-adda-۸ebf۱۶a۰۸۶ca-wrGwkEhnMbnaGMZ۱/۴۴۱-ccl.pdf>
- Farrow, C., & Blissett, J. (۲۰۰۷). The development of maternal self-esteem. *International Journal of Cognitive Therapy*, ۲(۳), ۱-۱۵.
- Fernandez, S., Vazir, S., Bentley, P., Johnson, S., & Engle, P. (۲۰۰۸). Maternal self-esteem and locus of control relates to the quality of young children's environment (HOME) in rural Andhra Pradesh, India: Research and policy implications. *International Journal of Early Childhood*, ۴۰(۲), ۸۵-۹۹.
- Ghanjali, M., Seadatee Shamir, A., & Asaseh, M. (۲۰۲۲). Inquiry factors affecting parents' compatibility with autism child. Journal of Psychological Science, ۲۱(۱۱۷), ۱۸۶۷-۱۸۸۸. <https://psychologicalscience.ir/article-۱-۱۵۹۹-fa.html>
- Ghayebi Mehmandoost, M R., Ghadami, M., Seadatee Shamir, A., Rezaei, S. (۲۰۲۱). Developing a Model of Professional Competencies and Competencies of School Principals Based on Successful Managerial Intelligence with the Mediating Role of Personality Intelligence, Journal of Psychology of Exceptional Individuals, ۱۱(۴۲), ۸۳-۱۱۰. <https://doi.org/۱۰.۲۲۰۵۴/jpe.۲۰۲۱.۵۹۲۲۵,۲۲۹۲>
- Ghayebi Mehmandoost, M, Ghadami, M ,Seadatee Shamir, A, Rezaei, S ۲۰۲۳() Islamic managerial intelligence and successful intelligence of exceptional school administrators Political Sociology of Iran ۵(۱۱), ۴۵۵۱-۴۵۶۶, <https://doi.org/۱۰.۳۰۵۱۰/psi.۲۰۲۲,۳۶۲۷۱۶,۳۹۹۳>
- Gimpel, G. A., & Holland, M. L. (۲۰۰۲). *Emotional and behavioral problems of young children: Effective interventions in the preschool and kindergarten years*. Guilford Press.
- Gonzalez Mena, J. (۲۰۱۰). Compassionate roots begin with babies. *The Early Childhood Leaders' Magazine*, ۱۹۳, ۴۶-۴۹.
- Habiby, M., Morady, K. H., Pooravary, M., & Salehi, S. (۲۰۱۵). Prevalence of behavioral disorders in secondary and high school students in Qom Province. *Iranian Journal of Epidemiology*, ۱۱(۱), ۵۶-۶۳. [Persian]
- Brownell, K. D., Schwartz, M. B., Puhl, R. M., Henderson, K. E., & Harris, J. L. (۲۰۰۹). The need for bold action to prevent adolescent obesity. *Journal of Adolescent Health*, ۴۵(۳ Suppl), S۸-S۱۷. <https://doi.org/۱۰.۱۰۱۶/j.jadohealth.۲۰۰۹.۰۳.۰۰۴>
- Bruinsma, F., & Venn, A. J. (۲۰۰۶). Concern about tall stature during adolescence and depression in later life. *Journal of Adolescent Health*, ۳۹(۲), ۱۴۵-۱۵۲.
- Bylsma, W. H., Cozzarelli, C., & Sumer, N. (۱۹۹۷). Relation between adult attachment styles and global self-esteem. *Basic and Applied Social Psychology*, ۱۹(۱), ۱-۱۶.
- Dashti esfahani, R., Seadatee Shamir, A., Kashani Vahid, L., & Nasrollahi, B. (۲۰۲۴). Investigating the relationship between Future thinking and the abilities of moral judgment and self-control in first year of elementary schools. Research in Islamic Education Issues, ۳۲(۶۳), ۱۱-۳۰. <https://doi.org/۲۰.۱۰۰۱.۱,۲۲۵۱۶۹۷۲,۱۴۰۳,۳۲,۶۳,۱,۸>
- Dashti esfahani, R., Seadatee Shamir, A., Kashani Vahid, L., & Nasrollahi, B. (۲۰۲۳). Investigating the reliability and validity of children's prospective thinking scale, Journal of Military Psychology (JMP) <https://ensani.ir/fa/article/download/۵۴۹۴۲۲>
- Delbari, S. M. Seadatee Shamir, A. Imani Naini, M. (۲۰۲۰). Philosophy of education for elementary children: The role of Social Intelligence. <https://ensani.ir/fa/article/download/۴۵۹۹۷۱>
- Delbari, S. M., Seadatee Shamir, A. Imani Naini, M. (۲۰۲۰). Providing a model for teaching philosophy cooperatively to children through social problem solving with an emphasis on social problem solving, Scientific Journal of Education Search, <https://sanad.iau.ir/en/Article/۹۴۰۶۰۴>
- Ensink, K., Bégin, M., Normandin, L., & Fonagy, P. (۲۰۱۷). Parental reflective functioning as a moderator of child internalizing difficulties in the context of child sexual abuse. *Psychiatry Research*, ۲۵۷, ۳۶۱-۳۶۶. <https://doi.org/۱۰.۱۰۱۶/j.psychres.۲۰۱۷.۰۷.۰۵۱>
- Epstein, S. (۱۹۸۰). The ecological study of emotions in humans. In K. Blankstein (Ed.), *Advances in the study of communications and affect* (pp. ۴۷-۸۳). Plenum.
- Ershadi Chahardeh, Sh.; Seadatee Shamir, A.; Zabihi, R. (۲۰۲۴). The Effectiveness of Lumosity-Based Cognitive Empowerment on Maher Fluid Intelligence and Cognitive Functions in Elementary School Boys. International Journal of Education and Cognitive Sciences, ۵(۳), ۸۶-۹۳. <https://doi.org/۱۰.۶۱۸۳۸/kman.ijecs.۵,۳,۱۱>
- Esbjörn, B. H., Pedersen, S. H., Daniel, S. I., Hald, H. H., Holm, J. M., & Steele, H. (۲۰۱۳). Anxiety levels in clinically referred children and their parents: Examining the unique influence of self-reported attachment styles and interview-based reflective functioning in mothers and fathers. *British Journal of Clinical Psychology*, ۵۲(۴), ۳۹۴-۴۰۷. <https://doi.org/۱۰.۱۱۱۱/bjc.۱۲۰۲۴>
- Esmailzadeh Ashini M, Nasri S, Seadatee Shamir A. (۲۰۲۲) Predicting Speech Anxiety in Students Based on Affect Balance and Social Intelligence. MEJDS; ۱۲ :۱۱ <http://jdisabilstud.org/article-۱-۲۷۲۲-fa.html>

- emotional breakdown. Research in Clinical Psychology and Counseling, 7(1), 98-112.
<https://doi.org/10.2207/ijap.v7i1.00922>
- MacKinnon, D. F., & Pies, R. (2006). Affective instability as rapid cycling: Theoretical and clinical implications for borderline personality and bipolar spectrum disorders. *Bipolar Disorders*, 8(1), 1399-5618.
- Marzi S, Seadatee Shamir A. (2019). The Role of Self-efficacy and Happiness in Predicting Self-criticism/reassurance among Teachers. rooyesh.; 8 (5): 153-162.
<http://frooyesh.ir/article-1-9-V-en.html>
- Mash, E. J., & Wolfe, D. A. (2010). *Abnormal child psychology* (8th ed.). Wadsworth Cengage Learning.
- Mashhadi M, Faghiharam B, Seadatee Shamir A, (2019). The relationship between talent development and organizational innovation and the mediating role of quality of work life, Journal of Excellence in Counseling and Psychotherapy, 7(28), 1-18.
<http://magiran.com/p2122400>
- Mazbouhi, S. and Seadatee Shamir, A. (2018). The aim of this study was to examine the relationship between self-efficacy and spiritual intelligence with responsibility. Educational Psychology, 14(48), 127-145.
<https://doi.org/10.22054/jep.2018.23.02.1811>
- M'Bailara, K., Demotes-Mainard, J., Swendsen, J., Mathieu, F., Leboyer, M., & Henry, C. (2009). Emotional hyper-reactivity in normothymic bipolar patients. *Bipolar Disorders*, 11(1), 73-79.
- McGrath, M. M., & Meyer, E. C. (2010). Maternal self-esteem: From theory to clinical practice in a special care nursery. [Journal details incomplete].
- Meins, E., Centifanti, L. C. M., Fernyhough, C., & Fishburn, S. (2013). Maternal mind-mindedness and children's behavioral difficulties: Mitigating the impact of low socioeconomic status. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 41(3), 543-553.
<https://doi.org/10.1007/s10802-012-9799-3>
- Mirarabshahi, S. M. Seadatee Shamir, A. and Abulmaali, K. (2022). Comparing the talent management model of gifted students in the educational system of Iran and Canada and presenting a health, based talent search mode. Quran and Medicine, 7(5), 1-17.
https://www.quraniimed.com/article_196521.html
- Moeinzadeh, N. Sour, A. Seadatee Shamir, A. (2020) Comparison of the Effectiveness of Compassion-Based and Mindfulness-Based Therapies on Dysfunctional Communication Beliefs in Women with Multiple Sclerosis, Iranian Journal of Neurodevelopmental Disorders 4 (2), 1-10
<https://maherpub.com/jnidd/article/view/538>
- Morovat, K., Dortaj, F., Seadatee Shamir, A., & Abolma'Ali Alhosseini, Kh. (2022). The lived experience of experts in economic intelligence: A phenomenological study. Journal of Psychological Science, 21(115), 1391 - 1408.
<https://psychologicalscience.ir/article-1-1697-fa.html>
- Morowatisharifabad MA, Khankolabi M, Gerami MH, Fallahzade H, Mozaffari-khosravi H, Seadatee-Shamir A. (2016) Psychometric Properties of the Persian Version of
- Hadiyan, S., Abolmaali Alhasani, Kh., Rafiepoor, A., & Seadatee Shamir, A. (2020). The effect of psychological capital and social capital in the organizational citizenship behaviors mediated by perception management. Journal of Psychological Science, 24(147), 81-98.
<https://doi.org/10.22057/JPS.24.147.81>
- Hassani, F; Dortaj, F; Bagheri, F; Seadatee Shamir, A (2019) The Effectiveness of Teaching Academic Engagement on psychological Capital Female Students Secondary School. Journal of Instruction and Evaluation. 12(47), 123-140.
<https://mhjjournal.com/index.php/mhlij/article/view/27>
- Hassani, F; Dortaj, F; bagheri, F; Seadatee Shamir, A (2022) The Effectiveness of Teaching Academic Engagement on Academic Strees Students School, Journal of Modern Psychological Research,
<https://ensani.ir/fa/article/download/421470>
- Heatherton, T. F. (2011). Neuroscience of self and self-regulation. *Annual Review of Psychology*, 62, 373-390.
<https://doi.org/10.1146/annurev.psych.1212.08.131616>
- Henry, C., Mitropoulou, V., New, A. S., Koenigsberg, H. W., Silverman, J., & Siever, L. J. (2001). Affective instability and impulsivity in borderline personality and bipolar II disorders: Similarities and differences. *Journal of Psychiatric Research*, 35(1), 307-312.
- Jahangard, H., Ghorban Jahromi, R., Dortaj, F., & Seadatee Shamir, A. (2022). The mediating role of attitudes toward learning and tolerance of ambiguity in the relationship between the need for cognition and the need for closure on the working memory of High School Students. Educational Psychology, 18(73), 31-58.
<https://doi.org/10.22054/jep.2022.700.8.3042>
- Karimnejad Lalami Z. Khanifar H. Seadatee Shamir A, (2022). Designing the Educational Dialectic Model of Imam Hossein (AS) in the Event of the Year 1401 AH and Using it in the Relationship between Teacher and Student., Journal of Insight and Islamic Education, 19(72), 55-84.
<https://magiran.com/p2505237>
- Khaleghi Tabar, S., Kashani Vahid, L., Seadatee Shamir, A., Abolmaali Al-Hosseini, Kh. (2022). Predicting ambiguity tolerance, self-regulatory learning strategies and social adjustment based on successful intelligence of female students, Medical Journal of Mashad University of Medical Science,
<https://doi.org/10.22038/mjms.2022.22188>
- Khaleghi Tabar, S., Kashani Vahid, L., Seadatee Shamir, A., Abolmaali Al-Hosseini, Kh. (2022). The effect of successful intelligence model training on tolerance of ambiguity, self-regulatory learning strategies and social adjustment of female students. <https://civilica.com/doc/1610497/>
- Khandani, F, Farrokhi, N, Seadatee Shamir, A. (2023) Comparison of the Effectiveness of Executive Function Training and Play Therapy on Promoting the Learning of Mathematical Concepts in Students with Learning Disabilities, Journal of Exceptional Children,
<http://joec.ir/article-1-1730-en.html>
- Lotfi, N. Seadati Shamir, A. (2016). The relationship between personality characteristics and attachment styles and

- Renk, K. (۲۰۱۴). Disorders of conduct in young children: Developmental considerations, diagnoses, and other characteristics. **Developmental Review**, ۳۴(۵), ۶۴۵-۶۵۴.
- Robinson, L. E., Valido, A., Rivas-Koehl, M., Espelage, D. L., Aguilar, T., & Wyman, P. (۲۰۲۴). Protective factors for multiple forms of interpersonal violence experienced by adolescent Latinas. **Journal of Latinx Psychology**. <https://doi.org/10.1037/lat0000249>
- Seadatee Shamir, A., Kiāmanesh, A., Kadivar, P., Ali Hamidi, M. (۲۰۱۰). Working memory, reading performance and academic achievement in male monolingual and bilingual students. *Educational Innovations*, ۹(۳), ۸۹-۱۲۴. https://noavaryedu.oerp.ir/article_۷۸۹۳۳.html?lang=en
- Seadatee Shamir, A. (۲۰۱۱) the role of invitational education and intelligence beliefs in academic performance, *Journal of Invitational Theory and Practice*, ۲, (۱۷), pp. ۸-۲۰. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ۹۷۴۵۰۸.pdf>
- Seadatee Shamir, A. (۲۰۲۳). Comparison Short Term Memory, Reading Performance and Academic Achievement of Early Bilingual and Monolinguals, *Journal of Psychological Dynamics in Mood Disorders*, <https://www.sid.ir/filesserver/jf/۳۹۹۱۱-۲۸۴۲۴۵-x-۱۳۶۳۷۲۵.pdf>
- Seadatee Shamir, A. (۲۰۲۴). The Effectiveness of Teaching Math Skills on Increasing the crystallized Intelligence of Secondary School Students of Shahed Schools, *Journal of Psychological Dynamics in Mood Disorders*, <https://sid.ir/filesserver/jf/۳۹۹۱۱-۲۸۴۲۴۵-x-۱۳۶۳۷۲۹.pdf>
- Seadatee Shamir, A. (۲۰۲۵). Standardization of the Five-Factor Model of the Maher Multifaceted Fluid Test of Intelligence (MMFTI) for Fourth to Sixth-Grade Students (first version) based on Metacognition Theory. (Scopus Q۲). *International Journal of Body, Mind and Culture*, ۱۲(۱), ۱۸۸-۲۰۰. <https://doi.org/10.11838/ijbmc.v12i1.۷۳>
- Seadatee Shamir, A. and Mousavi Fazl, A. I. (۲۰۲۲). The effectiveness of teaching perceptual skills and skilled attention skills in reducing attention disorders in students with attention disorders. *Quran and Medicine*, ۷(۳), ۱۸۱-۱۹۶. <https://sid.ir/filesserver/jf/۳۰۰۴۰۱۴۰۱۰۳۲۱.pdf>
- Seadatee Shamir, A. Sanee'i Hamzanlouyi, R. (۲۰۱۷). Relationship between Intelligence Beliefs and Achievement Motivation with Self-Regulated Learning in Students with Veteran Parents Injured More than ۴۰٪. *Iranian Journal of War & Public Health*; ۹(۴):۲۰۵-۲۱۰. <https://doi.org/10.۲۹۲۵۲/acadpub.ijwph.۹,۴,۲۰۵>
- Seadatee Shamir, A. zahamatkesh, Y. (۲۰۲۲). Introducing a test: construction and standardization of the first version of Maher Multifunctional Fluid Intelligence Test (MMFIT) for children age ۷ to ۹ years old. *Journal of Childhood Health and Education*. ۳(۲), ۵۷-۸۴. <http://jeche.ir/article-۱-۸۵-en.html>
- Seadatee Shamir, A. Zahmatkesh, Y. Khojasteh, Sh. (۲۰۱۳). The effectiveness of cognitive-behavioral strategies training on increasing emotional maturity and happiness, *Journal of Teaching and Learning Research*, Volume:۸ Issue: ۱, <https://www.magiran.com/p۱۵۴۵۳۰۲>
- Parenting Style and Dimensions Questionnaire: Implication for Children's Health-related Behaviors. *Int J Pediatr*; ۴(۹): ۳۳۷۳-۸۰. <https://doi.org/10.۲۲۰۳۸/ijp.۲۰۱۶,۷۳۱۸>
- Nazari, M., Seadatee Shamir, A., Bagheri Noaparast, K., & Rezaei, S. (۲۰۲۱). Identifying the Scientific and Philosophical Foundations of Educating Gifted Students in Finland and Iran and Providing a Pattern for Iran. *Educational Psychology*, ۱۷(۶۱), ۷۷-۱۰۳. <https://doi.org/10.۲۲۰۵۴/jep.۲۰۲۱,۶۲۰۱۳,۳۴۰۰>
- Nazari, M., Seadatee Shamir, A., Bagheri Noaparast, K., & Rezaei, S. (۲۰۲۰) Examining the Philosophical Foundations of the Model of Teaching Gifted Students in Finland and Presenting the Model, *Curriculum Research*, Volume ۱, Issue ۱, Summer, <https://ensani.ir/fa/article/download/۴۵۲۳۲۶>
- Nikooyeh E, Seadatee Shamir A. Mohammadi Aria A, (۲۰۲۵). The Mediating Role of Cyberbullying, Self-Efficacy, and Parenting Styles in the Relationship Between Trait Emotional Intelligence and School Adjustment in Adolescents, *Journal of Cognition, Behavior, Learning*, ۲(۲), ۱۱. <https://magiran.com/p۲۸۸۷۲۴۲>
- O'Brien, E. J., Bartoletti, M., & Leitzel, J. D. (۲۰۰۶). Self-esteem, psychopathology, and psychotherapy. In M. H. Kernis (Ed.), **Self-esteem issues and answers: A sourcebook of current perspectives** (pp. ۳۰۶-۳۱۵). Psychology Press.
- Palmer, B. A., Pahwa, M., Geske, J. R., Kung, S., Nassan, M., Schak, K. M., & Singh, B. (۲۰۲۱). Self-report screening instruments differentiate bipolar disorder and borderline personality disorder. **Brain and Behavior**, ۱۱(۷), e۰۲۲۰۱. <https://doi.org/10.10۰۲/brb۳.۲۲۰۱>
- Pataki, C. S., & Carlson, G. A. (۱۹۹۵). Childhood and adolescent depression: A review. **Harvard Review of Psychiatry**, ۳(۳), ۱۴۰-۱۵۱.
- Pazzagli, C., Delvecchio, E., Raspa, V., Mazzeschi, C., & Luyten, P. (۲۰۱۸). The parental reflective functioning questionnaire in mothers and fathers of school-aged children. **Journal of Child and Family Studies**, ۲۷(۱), ۸۰-۹۰.
- Petersen, R., Brakoulis, V., & Langdon, R. (۲۰۱۶). An experimental investigation of mentalization ability in borderline personality disorder. **Comprehensive Psychiatry**, ۶۴, ۱۲-۲۱. <https://doi.org/10.10۱۶/j.comppsy.۲۰۱۵.۱۰.۰۰۴>
- Pruessner, J. C., Hellhammer, D. H., & Kirschbaum, C. (۱۹۹۹). Low self-esteem, induced failure and the adrenocortical stress response. **Personality and Individual Differences**, ۲۷(۳), ۴۷۷-۴۸۹.
- Quetsch, L. B., Wallace, N. M., McNeil, C. B., & Gentzler, A. L. (۲۰۱۸). Emotion regulation in families of children with behavior problems and nonclinical comparisons. **Journal of Child and Family Studies**, ۲۷(۱۱), ۱-۱۴.
- Renaud, S., Corbalan, F., & Beaulieu, S. (۲۰۱۲). Differential diagnosis of bipolar affective disorder type II and borderline personality disorder: Analysis of the affective dimension. **Comprehensive Psychiatry**, ۵۳(۷), ۹۵۲-۹۶۱. <https://doi.org/10.10۱۶/j.comppsy.۲۰۱۲.۰۳.۰۰۴>

- Tajzade Ghahi, A.S, Seadatee Shamir, A (۲۰۱۸) The Relationship between Emotional Creativity and Self-Efficacy with Individual and Social Adjustment of Students of Islamic Azad University, Tehran Research Sciences Branch, Journal of Sociology of Education, <https://doi.org/10.22034/ijes.2019.4373>.
- Tammeh, B., Dortaj, F., Seadatee Shamir, A, & Farokhi, N. (۲۰۲۰). Developing a Structural Model for Academic Buoyancy based on Motivational Factors and Mediator Roles of Grit, Mental Toughness, and Control. Educational Psychology, ۲۰(۷۴), ۷-۳۲. <https://doi.org/10.22054/jep.2024.33439,2302>
- Tanhaye Reshvanloo F, keramati, R; Seadatee Shamir, A. (۲۰۱۶). Optimism and self-esteem in adolescent girls: The role of identity styles Journal of Applied Psychology, Vol. ۶, No. ۲(۲۲), summer ۲۰۱۲, ۷۳-۹۰. <https://sid.ir/filesserver/jf/3.3139122.0.pdf>
- Wang, Y., & Liu, Y. (۲۰۲۱). The development of internalizing and externalizing problems in primary school: Contributions of executive function and social competence. *Child Development*, ۹۲(۳), ۸۸۹-۹۰۳. <https://doi.org/10.1111/cdev.13472>
- Wang, Y., & Liu, Y. (۲۰۲۱). The development of internalizing and externalizing problems in primary school: Contributions of executive function and social competence. *Child Development*, ۹۲(۳), ۸۸۹-۹۰۳. <https://doi.org/10.1111/cdev.13472>
- Ya, L., Wang, Z., Zhang, C., & Li, T. (۲۰۱۴). Affect and self-esteem as mediators between trait resilience and psychological adjustment. *Personality and Individual Differences*, ۶۶, ۹۲-۹۷. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2014.03.023>.
- Zanarini, M. C., Temes, C. M., Frankenburg, F. R., Reich, D. B., & Fitzmaurice, G. M. (۲۰۱۸). Description and prediction of time-to-attainment of excellent recovery for borderline patients followed prospectively for ۲۰ years. *Psychiatry Research*, ۲۶۲, ۴۰-۴۵. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2018.01.034>
- Zandkarimi, G, Farhadi, F, Seadatee Shamir, A (۲۰۲۰) Treatment of emotional conflicts of couples based on the criteria of the field of research (RDoC) <http://iranapsy.ir/en/Home/XMLArticle/48330>
- Zelli M. H., Seadatee Shamir, A, Kazemi A. (۲۰۲۴). Effectiveness of Psycho-Educational Intervention of Maher Crystallized intelligence on Increasing Socio-Cultural Intelligence in Elementary Second Period Students of Tehran City, Sociology of Education. ۱۰(۳): ۲۷۵-۲۸۸. <https://doi.org/10.22034/ijes.2021.041983,1184>
- Zelli, M. H.; Seadatee Shamir, A.; Kazemi, A. (۲۰۲۰). The Effectiveness of the Maher Crystallized Intelligence Educational-Psychological Intervention on Enhancing Fluid Intelligence and Socio-Cultural Intelligence. Mental Health and Lifestyle Journal, ۳(۱), ۱-۱۴. <https://doi.org/10.11828/mhlj.3,1,3>
- Shafiei Z, Ghamari M, Seadatee Shamir, A. (۲۰۲۳). The Effectiveness of Dialectical Behavior Therapy Training on Psychological Flexibility and Emotional Self-Regulation in Mothers with Children with Specific Learning Disorders. RJMS ۲۰۲۳; ۳۰ (۷) :۱-۱۰ <http://rjms.iuums.ac.ir/article-۱-۸۴۰۸-en.html>
- Shahbazi Zh, Karimi Bagh Malek A, Seadatee Shamir, A. (۲۰۲۳). Investigating the Affecting Scientific Factors on the Moral Education of Senior School Female Students and Presenting a Pattern, Iranian Journal of Educational Society. ۹(۲): ۳۸۹-۳۹۹. URL: <https://www.jedusocio.com/index.php/se/article/view/292>
- Shams, S., Seadatee Shamir, A., Sadat Kazemi, A. (۲۰۲۰). Psychometric Properties and Standardization of the Maher Multiple Fluid Intelligence Test (MMFTI) in Students Aged ۴ to ۶. Quarterly of Experimental and Cognitive Psychology, ۲(۲), ۱۰۶-۱۳۱. <https://quarterlyecp.com/index.php/ecp/article/view/20>
- Shariati, M. Ghadami, M. Seadatee Shamir, A. Rezaei, S. (۲۰۲۰). Development of a Comprehensive Model of Accountability of Managers Based on the Ideas of Imam Ali (AS) in Nahj alBalaghah and the Document of Fundamental Change, Journal of Quran and Medicine, <https://www.magiran.com/p23.7371>
- Shariati, M. Ghadami, M. Seadatee Shamir, A. Rezaei, S. (۲۰۲۲). Designing a Pattern of Responsibility of Managers based on Nahj Al-Balaghah in the Framework of the Fundamental Transformation Document of Education: A Qualitative Research, Journal of Islamic Lifestyle Centered on Health, <https://www.magiran.com/p2713471>
- Shaterdalal Yazdi, A, Seadatee Shamir, A, Asadzadeh, H , Abolmaali, Kh, (۲۰۲۲) The Effectiveness of Positive Intelligence Training on Character Strengths and Life Meaning of the Elementary Teachers, Journal of Psychological Achievements (Journal of Education & Psychology), [https://doi.org/10.22050/psy.2022,38108,2724 \(JPAs\)](https://doi.org/10.22050/psy.2022,38108,2724 (JPAs))
- Shaterdalal Yazdi, A., Seadatee Shamir, A., Asadzadeh, H. and Abolmaali Alhosseini, K. (۲۰۲۲). The Effectiveness of Positive Intelligence Training on Character Strengths and Life Meaning of the Elementary Teachers. Psychological Achievements, ۲۹(۱), ۷۹-۹۶. <https://doi.org/10.22050/psy.2022,38108,2724>
- Shaterdalal Yazdi, A., Seadatee Shamir, A., Asadzadeh, H., & Abolmaali, KH. (۲۰۲۲). Determining the Effectiveness of Positive Intelligence Training on Emotional Intelligence and Flow Experience of the Elementary School Teachers. Middle Eastern Journal of Disability Studies. <https://sid.ir/paper/1124301/en>
- Taheri, F., Dortaj, F., Delavar, A. and Seadatee Shamir, A. (۲۰۱۹). The Effectiveness of Mindfulness Program on Academic Engagement: The Mediating roles of Academic Stress and Academic Burnout. Journal of Psychological Studies, ۱۴(۴), ۱۵۷-۱۷۴. <https://doi.org/10.22051/psy.2019,22700,1749>